

FOAIA POPORULUI

Preful Abonamentului:
 Pe un an 2 fl.
 Pe o jumătate de an 1 „
 Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
 și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Măcelarilor nr. 21).
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Szám 8541/1893.

6.

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBÉN!

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtzéki sajtóbíró, a kolozsvári kir. főügyészség, mint közvádó részéről, *Russu János Sirianul* és *Popa Necsa János* ellen a nagyszebeni „Institutul Tipografic” kiadásában megjelenő „Foaia Poporului” című hetilap 1893 évi július hó 11/23-án kiadott 28. számában, az első lapon „Romania pentru noi” főcímmel, a lap élén, névalírás nélkül közölt cikkben foglalt, a btk. 172. §-ába ütköző nyomtatvány útján elkövetett nemzetiség elleni gyűlöletre izgatás vétsége stb. miatt folyamatba tett sajtóperben Br. Szentkereszty Zsigmond kir. törvényszéki elnök, mint végtárgyalási elnök vezetése alatt — Mikó Jmre és Dr. Jssekutz Gyula kir. törvényszéki bírák, mint szavazók, Dr. Balás Elemér kir. törvényszéki aljegyző, valamint Dr. Lehmann Róbert kir. törvényszéki felesküdt tolmács jelenlétében — továbbá rendes esküdtek: Molnár Sándor, Dr. Czikmantori Ottó, Fekete Béla, Dr. Gergely Albert, Dr. Ember Bogdán, Dr. Weisz József, Csizsár Gyula, Parádi Kálmán, Raskó Jmre, Fülöp Gábor, Szácsvay Dénes és Dr. Bernáth Albert — nem különben pót-escüdtek Boros Lajos és Dr. Rohonczy Lajos közreműködése mellett, 1893. évi december hó 22-én megtartott, nyilvános szóbeli esküdtzéki végtárgyalás folyamán Lázár Aurél, kir. ügyész, mint a kolozsvári kir. főügyész megbízott helyettese által előterjesztett vád — és vádlottak, valamint jogi képviselőjük: Dr. Popp Jstván aradi ügyvéd által kifejtett védelem meghallgatása után a tizenkét rendes esküdt szavazata alapján a következőleg

ítélt.

I. **Russu János Sirianul** (a ki világsi születésű, nagyszebeni lakos, jelenleg mint államfogházra elítelt, a szegedi állam fogházban letartóztatva levő, 29 éves, g.-keleti vallású, nőtlen, vagyontalan, irni-olvasni tudó hírlapíró, sajtó vétség miatt már egyszer elítélve), a nagyszebeni „Institut Tipografic” kiadásában megjelenő „Foaia Poporului” című hetilap 1893 évi július hó 11/23-án kiadott 28-ik számában az első lapon, a lap élén „Romania pentru noi” címmel, névalírás nélkül közölt cikkben foglalt, a btkv. 172. §-a második bekezdésében körülírt nyomtatvány útján elkövetett nemzetiség elleni gyűlöletre izgatás vétségében ezennel bíróság vétkesnek mondatik ki s ezért alkalmazásával a btkv. 91. §-ának s tekintetbe vételével a btkv. 104. §-a 2 pontjának, a btkv. 172. §-a alapján, az 1899—893 sz. a. kelt jogerős ítéletnek a szabadságvesztés büntetést kimerő, reá vonatkozó részének hatályon kívül való helyezéseével összabüntetésképen 1893 november 12. től számítandó 6 (hat) hónapi államfogházra és jelen cselekményeért külön az 1892. évi XXVII. t. cz.-ben irt cselekre fordítandó 100 (egy száz) forint pénzbüntetésnek az ezen ítélet jogerőre jutása napjától számítandó 15 nap alatt végrehajtás terhe mellett a kolozsvári kir. ügyészséghez leendő befizetésére, mely pénzbüntetés esetleges behajthatlansága esetén további 10 (tíz) napi államfogházra fog átváltóztatni — ítéltetik el.

II. **Popa Necsa János** (a ki nagyszebeni születésű, ugyanott lakó, 54 éves, g. keleti vallású, egy gyermekes, vagyonos, irni-olvasni tudó, sajtókihágásért már egyszer büntetett előéletű nyomdavezető) a fenntebb jelzett közlemény közrététele körül az 1852. évi május hó 27-én kelt s az ország erdélyi részeiben érvényben hagyott Sajtórendtartás 34. §-a c.) pontjában körülírt köteles gondosság és figyelem elmulasztása által elkövetett sajtókihágásban ezennel bíróság vétkesnek mondatik ki s ezért az idézett sajtórendtartás 39. §-a 1-ső bekezdése alapján 2 (két) hónapi elzárásra ítéltetik el.

Elrendeltetik továbbá az idézett sajtórendtartás 16. és 40. §§-ai alapján a „Foaia Poporului” című hetilapnak letett biztosítékából 500 (ötszáz) forintnak levonása illetőleg elvesztése és mindkét vádlott egyetemlegesen köteleztetik az idézett sajtórendtartás 17. §-a alapján ezen összegnek nemkülönben az 1890. évi XLIII t. cz. alapján az eddig fölmerült 36 (harminczhat) forintra rugó s az ezután még felmerülő büntügyi eljárási költségeknek a kolozsvári kir. ügyészséghez az ezen ítélet jogerőre jutásától számítandó 15. nap alatt, különbeni végrehajtás terhe mellett, leendő megfizetésére. Mindkét vádlott elmarasztalatik ezenkívül a saját rabtartási költségeiknek személyenként — külön-külön leendő hordozásában is, a mennyiben a btk. 35. §-ban illetve Kbt. 18. §-ában adott jogokkal élni nem kívánának. Végül elrendeltetik, az idézett sajtórendtartás 21. §-a s az 1871. évi május 14-én 1498 I. M. E. sz. a. életbeléptetett sajtó eljárás 90. §-a alapján ezen ítélet és indokainak egész terjedelmében, az állam hivatalos nyelvén, „Foaia Poporului”-nak az ezen ítélet jogerőre jutásának napja után a legközelebb megjelenő számában, a lapélén vádlottak költségén leendő közzététele s mindkét vádlott köteleztetik a különbeni törvényes következmények terhe alatt a közzététele igazoló lap példányának a közzététele napjától számítandó 15 nap alatt a kolozsvári kir. ügyészséghez való beadására.

Indokok:

A tizenkét rendes esküdt vádlottakat az ítélet rendelkező részében körülírt sajtó vétségben, illetőleg sajtókihágásban vétkeseknek nyilvánította, ennél fogva őket bíróság is vétkeseknek kellett kimondani.

A büntetés kimérésénél mindkét vádlotnál enyhítő körülményként vette tekintetbe a bíróság azt, hogy a jelzett cikkben foglalt nemzetiség elleni gyűlöletre izgatás kevésbé veszélyes jellegű; de *Popa Necsa János* vádlott büntetésének megállapításánál, mint súlyosbító körülményt vette tekintetbe a bíróság azon körülményt, hogy ő hasonló kihágásért már egyszer büntetve volt, s azt ezen kihágás elkövetése előtt már ki is állotta, minek folytán őt, mint visszaesőt kellett tekinteni.

A „Foaia Poporului” biztosítékából elrendelt levonásnak kimondása a sajtórendtartás 16. és 40. §§-ain illetve 17. §-án — a költségekre nézve hozott rendelkezés az 1890. évi XLIII. t. cz. határozatain — az ezen ítélet közzététele vonatkozó rendelkezés pedig a sajtórendtartás 21. §-a s az 1871. évi május 14-én kelt 1498. J. M. E. sz. rendelettel életbe léptetett sajtó eljárás 90. §-án alapul.

Ezen a végtárgyaláson felek előtt előszóval kihirdetett ítélet azon megjegyzéssel adatik ki, hogy azon a közvádó megnyugodott, ellenben az ellen a vádlottak nevében védőjük semmisségi panaszt jelentett be s így ezen ítélet még nem jogerős.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint esküdtzéki sajtóbírósnak 1893. december hó 22-én tartott nyilvános szóbeli végtárgyalási üléséből.

Báró Szentkereszty Zsigmond,
 a sajtóbíró elnöke.

(L. S.)

Dr. Balás Elemér,
 a sajtóbíró jegyzője.

Căsătoria civilă.

II.

În numărul 50. al foii noastre din anul trecut, am arătat din legea ce e să se aducă despre căsătoria civilă, paragrafi mai primejdioși și mai greu lovitori în așezămintele bisericești și în datinile cuvioase și bune de până acum ale poporului. Să mergem azi mai departe.

După legile bisericești, după care se face până acum căsătoria, sunt unele pedeci mai ales de înrudire, care însă pot fi înlăturate câștigându-se slobozenia, „binecuvântarea“ *Archieului*.

Ministrul maghiar a pismuit pe *Archieii* bisericilor pentru acest drept al lor, și acum în noua lege, se pune pe sine în locul *Archieului*, zicând la casurile de lipsă: „*Ministrul de justiție dă slobozenia*“.

Lucrul e vădit: Stăpânirea vrea să despoaie nu numai pe preoți de slujba lor cuvenită, ci și pe *Archieii* de dreptul ce-l au încă în treaba căsătoriei. Lucrează într'acolo, ca cetățeanul voind să iee în căsătorie pe cutare rudă mai mult ori mai puțin apropiată, să-și ceară învoirea, „binecuvântarea“, nu dela *Archieu*, ci dela „*Sfântul-Părinte*“ *Ministru* ungur.

Ministru prin noua lege sapă la temelia vazei întreg statului nostru preoțesc în fața poporului. Lucrează la nimicirea înfruririi ce o au încă *Archieii* asupra poporului credincios. Lucrează la sdrobirea legăturii dintre persoanele puse în slujba bisericii și popor.

Poporul stă sub înfrurirea fețelor sale bisericești, care de o lege cu el fiind, cultivă mereu și țin într'însul trează dragostea și alipirea cătră frumoasa sa lege și limbă, cătră bunele și cuvioasele lui moravuri. Aceasta nu-i place stăpânirii ungurești, căci câtă vreme poporul ține la legea, limba și datinile sale, de unghisire nu poate fi vorbă. De aceea el

lucrează acum să-l smulgă pe popor de sub înfrurirea fețelor lui bisericești, și să-l tragă spre sine, să-l facă să asculte numai de spusele și poruncile lui; ea, stăpânirea să-i îndrepte poporului pașii încotro dinsei îi place: scurt, să-l încovoaie pe popor cu totul înaintea sa și a slujbașilor sei, să-l facă rob voinței și planurilor sale!

Eată singurul și adevăratul scop al introducerii căsătoriei civile!

Guvernul plănuește mai ales naționalităților nemaghiare să le strice prin noua lege, dar' vrând-nevrând el trebuie să lovească în toate bisericile, întregi țeri. Ear' această lovitură îndreptată tuturor bisericilor a avut deja până azi urmări foarte triste. A pus bisericile pe adevărat picior de bătae.

Biserica română greco-orientală anul trecut din cele trei sinoade (Sibiiu, Arad, Caransebeș) ale sale, a înaintat guvernului protest contra planurilor de legi bisericești; cea greco-catolică încă din două diecese; adunări mari și multe de popor au făcut același lucru; dar' mai ales în timpul din urmă ridicatu-s'a în picioare ca un uriaș biserica catolică din țeară și a ținut în Pesta o mare adunare la care au luat parte vre-o 5000 de credincioși în frunte cu capii bisericii lor; și acum se vor urma adunările de protestare peste toată țeara, de peste tot locul dând semne de răsvrătită nemulțumire contra planului stăpânirii de a introduce căsătoria civilă.

Adevărat răsbel între biserică și stat!

Alte urmări ale umblării ministrului cu acest gând au fost, că înșiși deputații care sprijiniau până aci guvernul, acum când se se înceapă dezbateră în dietă asupra numitului plan, au început a-l părăsi, a se da în lături de pe lângă el, și i-au spus verde că vor vota în contra lui. Și e mare numărul celor-ce așa au făcut! Acum guvernul stă numai ca foaia pe apă.

Întreagă dieta e în ferebere: deputații es dintr'o tabără și trec în alta; guvernul

nu mai știe ce se facă ca să nu rămână prea slab sprijinit și să pice cu legile cu tot; făgăduiește, amenință!

Nemulțumire, ceartă, luptă, ferebere pe toată linia: eată roadele de până acum ale noului plan de lege!

Ear' despre urmările înspăimântătoare ce le va trage după sine de va ajunge a fi lege: în numărul următor.

im.

Di Dr. Ioan Rațiu venerabilul președinte al partidului nostru național, a primit cu prilejul Anului-Nou și a zilei de Sf. Ioan, un foarte mare număr de felicitări, atât de mare încât i-ar fi fost aproape cu neputință a răspunde tuturor stimatelor persoane care i-au adus și cu acest prilej dovezile de stimă, iubire și încredere. Pentru aceea venerabilul președinte al partidului nostru național, a mulțumit prin „*Tribuna*“ acelor persoane care l-au felicitat. — Semn că Românii își cinstesc pe căpeteniile binevoitoare ale lor și își aduc aminte de ei la zilele mari, și rele și bune.

*

Di Septimiu Albini, întâiul redactor al „*Tribunei*“, osândit la trei luni închisoare de stat, plinindu-i-se timpul, va eși din închisoare Marți în 6 Ianuarie n. și tot atunci va pleca din Seghedin, trecând linia Arad — Deva — Teiuș — Blaj, la Sibiiu, unde este cu mare dor așteptat de cunoscuții și amicii d-sale. Îi dorim din inimă să ajungă sănătos în mijlocul nostru!

*

„*Foia Poporului*“ a primit în timpul din urmă din multe părți scrisori, prin care cetitori de ai ei, țerani, o salută cu multă căldură și bucurie, pentru-că a eșit de nou după oprirea ce i-o făcuseră Ungurii. Scrisorile sunt pline de bunăvoință și foarte încurajatoare pentru redacția foii noastre, drept aceea redacția încalzită de aceste arătări de dragoste din partea cetitorilor ei țerani, prin această le mulțumește din inimă trimițătorilor pentru acele scrisori și le făgăduiește sărbătorește că va rămâne aceeași care și până aci a fost: apărătoare credincioasă și luptătoare înfocată pentru drepturilor poporului nostru atât de impilat și neîndreptățit!

FOIȚA.

Domnișoara Felicia Rațiu

stimabila fiică a vrednicului președinte al partidului nostru național *Dr. Ioan Rațiu*, ca una ce s'a pus în fruntea mișcării pentru facerea darurilor de Anul-Nou ce s'au trimis iubitorilor nostri întemnițați, și a fost președinta comitetului de domnișoare care a adunat banii și a procurat prețioasele daruri, — a primit din partea dăruitorilor următoarele scrisori:

Stimabilă Domnișoară!

Am primit ascară admirabilul cadou, cu care gentilele noastre domnișoare, în însuflețirea lor națională, au binevoit a mă onora de Anul-Nou. Am primit ieri dimineață și măgulitoarea adresă, de care acest splendid dar a fost însoțit. Bucuria ce ele mi-au cauzat, mulțumirea sufletească ce mi-au adus și mândria națională ce mi-au inspirat, nu gădesc cuvinte să Vi-le exprim. Ear' aceasta nu pentru-că aș vedea într'însele o răs-

plată meritată a modestelor jertfe ce am fost învrednicit să aduc pe altarul scumpei noastre națiuni; nu pentru-că le-aș considera drept recompensă a vre-unui merit, căci nu poate constitui un titlu de merit a-și împlini pur și simplu cea mai elementară datorință: ci pentru-că gingașa și generoasă D-Voastre atențiune îmi este o puternică cheazăsie, că lupta pentru emanciparea națională, la care ca un simplu dar' credincios gregar am și eu fericirea de a participa, este pusă pe terenul cel adevărat și are cele mai sigure șanse de buna reușită. Causa pentru care astfel știu să se însuflețească cele mai sublimă vârstare ale poporului nostru martir, fecioarele române, este sfântă și nu poate să nu biruească. Drept aceea cu sufletul înălțat de entuziasm și cu inima pătrunsă de cea mai intimă recunoștință și în același timp știind din trecut, că înaltele D-Voastre sentimente naționale mare parte trebuie să aibă și la onorifica distincție ce mi-s'a făcut mie din partea domnișoarelor române, viu, Stimabilă Domnișoară, a-mi împline cea mai plăcută datorință, rugându-Vă

pe D-Voastră să fiți interpretul profundelor mele mulțumite, mai întâiu cătră nobilele inițiatoare, iscălite în scumpa D-Voastră adresă, apoi cătră toate acele 550 de dragi sorioare din Transilvania și Ungaria, care au contribuit cu entuziasmul lor, la această marimimoasă îmbărbătare a victimelor cauzei românismului.

Frumosul și elocuentul D-Voastre suvenir îl voi păstra cu pietate toată viața, ca pe o moaște sfântă, care mă va încurajia în luptele ce mă mai așteaptă, care-mi va aminti în momentele grele ale vieții, că datorința națională este cea dintăiu datorință a Românului și că nu miseriile Seghedinului, dar' nici chiar jertfa vieții n'are să mă facă necredincios de visei săpate pe el: *Totul pentru națiune!*

Primiți, Stimabilă Domnișoară, expresiunea perfectului meu devotament, cu care rămân

- Seghedin, 1/13 Ianuarie 1894.

al D-Voastre deobligat servitor
Septimiu Albini, m. p.

*

Colonisările.

Sub „colonizare“ e a se înțelege ducerea și așezarea unui număr oare-care de oameni, pe cutare petec de pământ nelocuit, ca acolo ei să întemeieze unul ori mai multe sate, și să cultive acel pământ, să înceapă vieață și acolo unde nu era.

Proprietari ce au moșii foarte întinse și nelocuite, pe care însă din lipsa de brațe muncitoare nu le pot cultiva, duc une-ori și așează roiori de oameni săraci pe acele moșii, înlesnindu-le puțința de a trăi, și dând astfel naștere la comune nouă, spre binele acelor săraci și și al domnului moșiei.

Statul nostru unguresc are și el moșii foarte mari în toate părțile țării, moșii care se țin de visteria obștească, și din veniturile cărora au a se coperi trebuințe obștești.

Căzând domnia în țeara noastră, în statul nostru, pe mâna Ungurilor, au căzut firește și acele moșii pe mâna lor, ca ei să le administreze, să îngrijească de ele.

Că ce gărgăuni au intrat în capul Ungurilor azi la putere, că ce nebunie 'i-a cuprins, o știm noi cu toții; și nu e mirare, dar' e foarte trist, că fi vedem cercând să pună până și moșiile statului în slujba descreeatei lor dorințe și străduințe de a ungurisa cât mai curând și în întreg întinsul ei această țeară.

În ziua de 17 Ianuarie n. a. c. dieta țării, a adus în fuga mare, fără nici o desbatere, o nouă lege, numită legea „colonisărilor“.

Prin această lege se dă drept guvernului și 'i-se pun bani la îndemână, ca să ducă roiori mari de oameni mai săraci și să le așeze pe moșiile întinse ale statului în *Bănat* și în *Ardeal*, întemeind pe acele moșii familii și sate întregi. Ca oamenii ademeniți să fie a merge, în nouele lor sate vre-o cinci ani de ori-ce dare cătră împărăție scutiți vor fi, și vor primi

părți anumite de pământ și unelte de cultivat pământul, apoi vite și chiar și o sumă de bani pentru întimpinarea întâielor lipse; și tot guvernul le va face lor case, drumuri, școli și biserici — având ei să le plătească înapoi în timp de 20 de ani pe rînd, în mici rate.

Bănatul e o parte de țeară locuită aproape numai de Români. Aci, pe moșiile statului, guvernul va face colonizare, dar' nu va așeza ear' Români, ci va aduce *betyári* unguri de pe pustele ungurești, și din acestia va întemeia nouă familii și sate maghiare printre Români.

Scopul acestei lucrări e lămurit și el: Guvernul crede că aceste sate vor pute înfruri asupra satelor vecine românești, ca să învețe pe încetul limba maghiară și să se unguriseze; și o mai face și pentru aceea, ca să nu mai putem noi zice că sîntem ținuturi întregi Români limpezi, ci când mai zicem să ni-se poată răspunde că sîntem împetrițați, străbătuți de Unguri. Pe aceste sate apoi stăpânirea le va sprigini din toate puterile ei, ca să nu se romaniseze, ci tocmai ele să unguriseze și pe cele din jurul lor.

Românii dacă ar dorî și ei să se ducă și să se așeze pe o astfel de moșie, fi duce și-'i așează guvernul bun-bucuros — dar' *nu în Bănat, nici în Ardeal* în apropiere de frații lor Români, ci pe stepele, pe pustele Țării-Ungurești, între *kocsisii* și *betyării* de acolo, unde vorbă românească să nu mai audă și să nu mai aibă cu cine schimba, port românesc și obiceiuri românești să nu mai vadă, la biserică românească să nu aibă unde merge, ci așa siliți să fie a îmbrăca și ei portul unguresc, a învăța limba ungurească, și încetul cu încetul *înghițit* să fie *sufletul și duhul lor românesc de vecinătatea maghiară*, — *să se peară cu totul printre csikoșii acelor pustel!*

Pe cine-'l lasă inima și firea să între într'un astfel de căzan topitor, într'un

astfel de iad, — ducă-se! Noi nu-'l vom pismul nici atunci când toată casa lui în aur suflată va fi!

Dar' că poporul nostru nu se va lăsa amăgit de făgăduințele frumoase dar' cu gând rău făcute ale lui, stăpânirii maghiare, asta o credem tare, căci doar' ce neam ține mai tare la legea, la limba și la obiceiurile lui sfinte, ca tocmai acest popor!

Ear câtă vreme va ține el așa, poate tot aduce guvernul la legi poreclite de „colonizare“, dar' care pe adevăratul lor nume ar trebui zise de „ungurizare“!

Ferește-te numai, iubit popor, de aceste mreje cu multă șiretenie întinse în calea ta, și care toate-toate bat spre o singură țintă: *să te facă să te lapezi de legea, limba și credința ta străbună, și să te — ungurisezi!* m.

Foi pentru popor.

Ungurii s'au încredințat și ei pe deplin, că pe conducătorii Românilor, și pe cărturarii lui fruntași, luminați, nu mai poate fi vorbă de a-'i trage pe sfoară, de a-'i amăgi, de a-'i înșela. În privința asta desnădăjduți sînt. Pentru-că prea a străbătut lumina, prea au învățat conducătorii și cărturarii noștri fruntași a prețui după adevăratul lor preț, sau mai bine zis după adevărata lor ticăloșie, pe stăpânitorii Unguri, și nu le mai cred, nu se mai apropie de ei, nu se mai lasă amăgiți lor.

Dar' am spus-o și o repetim: Stăpânirii maghiare demult 'i-a lăsat și-'i lasă gura apă după *țeranul* român, mai puțin luminat în șiretlicurile lumii, după opincarul român, după această adevărată talpă a țării.

În timpul din urmă au văzut împintenații, că conducătorii poporului român, pusu-s'au cu toată nădejdea pe luminarea poporului de jos și ridicarea lui spre ei, și ca mai ușor să o poată face aceasta înființat-au și scriu foi anume pentru poporul de jos, și sporesc în fel îmbucurător aceste foi.

Așa „*Gazeta Transilvaniei*“ își întocmește *numerii de Dumineca* anume pentru popor și pot fi abonați și deosebit, și sînt bine scriși, plini de învățături folositoare economice și morale; „Institutul Tipografic“ din Sibiu scoate „*Foaia Poporului*“ anume pentru

Preastimate Domnișoare!

Cel mai mare dușman al întemnițatului este — singurătatea.

Fie numele D-Voastre laudat în neam și neam pentru aducerea aminte prin care ați alungat pe potrivnicul nostru.

De aci încolo temnița imi va fi nu suportabilă numai, dar' fericit mă voi simți de câte-ori privirea 'mi-se va odihni asupra scumpului dar, cu care ați împodobit locuința mea tristă și pustie.

Mă bucur pentru mine, că 'mi-s'a dat norocul să fiu între acei soldați ai cauzei naționale, căror întâiași-dată Românele au exprimat cu atâta gingășie simpatia lor! — mă bucur pentru alții, fiindcă sînt sigur: d'aci încolo înveselitor va crește numărul acelor, care vor căuta să fie împărțășiți de onoarea și distincția ce nouă de astă-dată pe nedrept ni-se face. Nu ni-am împlinit decât datoria! Și socot, că mai ales în împrejurări grele, ca acelea prin care trece iubitul nostru popor, datoria trebuie să 'și-o îndeplinească toți, ear' dis-

tinși să fie numai cei care s'au jertfit cu totul! Cei care în luptă s'au aventat lăsând departe în urma lor pe alții; cei care n'au întrebat niciodată: „Până când să suferim?“ — ci 'și-au zis: „Până în capăt!“ Cei care se pot mândri, că au închinat o vieață întreagă numai cauzei binelui obștesc, cei spre care ani de-arîndul poporul 'și-a ațintit privirea dornic, pentru-că ei întrupau aspirațiunile a milioane de suflete, și mistuiți erau de durerile toate câte mult încercatul nostru neam a trebuit să îndure.

Fiind încă tiner, nu pot să mă mândresc decât cu iubirea acestor aleși ai luptătorilor noștri naționali. Până acum n'am făcut decât să stau la postul ce ei 'mi-au încredințat.

De aceea, primesc darul D-Voastre nu ca un semn pentru merite, ci drept îndatorire sfântă, că până la cea din urmă licărire a vieții mele să nu am alt ideal, decât cel cărui trelme să se închine toți Români și toate Românele: lupta pentru nație! nu altă dorință, decât fericirea neamului românesc, nu altă preocupare, decât a mă face folositor patriei și poporului nostru.

Voiu urma, cu alte cuvinte, sublima Domniei-Voastre devisă, scrisă pe steagul roșu:

„Totul pentru națiune!“

Și aceasta imi va fi cu atât mai ușor, cu cât speranța într'o apropiată isbândă 'mi-a crescut în măsură ce 'mi-s'a îngreunat robia. Ear' după-ce am primit călduroasa D-Voastre adresă și darul prețios, după-ce am văzut cât de mult Românele se interesează de cauza națională, am credința neclintită, că dezvoltându-se lupta așa, cum se începe acum: bărbați și femei, bătrâni și tineri toți într'un gând mărturisind, soarele dreptății ne va răsări în curând și zile de bucurie vor fi nu scăparea din temnița a cătorva, ci . . . imi fac aci singur censure, și vă las ca înși-vă să țeseți mai departe cugetul meu, dorința noastră . . .

Istoria ne spune, că a fost, demult, o vreme, când eroii în inferbințeala luptei își înseninau gândul și se îmbărbătau mai ales prin cuvintele, ori câte un semn, o floare, o panglică legată de spadă, de pildă — aduse de acasă; dela ficele poporului, pentru care luptau.

popor și alătură la ea număr de număr „Economiul” cu învățături și îndrumări de tot felul ce pot lipsi țeranului; „Dreptatea” din Timișoara scoate și ea „Foia de Duminică” anume pentru popor scrisă, și bine întocmită pe seama lui.

Îngrigirea aceasta de luminarea poporului, slujește spre mare laudă conducătorilor poporului nostru, căci nici în România, stăpânirea română nu are atâta grije de a da în mâna țeranilor foi bune și pentru ei întocmite, cum au îngrijit cărturarii noștri de aici.

Sporul la noi se și arată. Poporul se deșteaptă, începe a vedea și a judeca lucrurile bine.

Dar' fapta aceasta și frumoasă și bună, nu-i place vitregei stăpâniri ungurești dela noi, cum nu-i place de nimic ce se face spre binele și spre ajutorarea noastră.

În fel și chip încearcă să pună pedeci nobilei lucrări! Opritu-ne-au foile; stors-au gloabe mari de pe ele și punu-le fel și chip de bețe în roate! Căci dacă noi lucrăm înainte spre luminarea poporului, pace de un-gurisarea acestui popor! Și asta îi doare, de asta se tem.

Pusu-și-au drept aceea în gând, ca pe altă cale să ne facă greutate. Bani au, că-i storc de pe noi. Și acum apucatu-s-au ca tot prin foi ungurești scrise românește, adecă alcătuite după inima și gândul unguresc și îmbrăcate în haina limbii românești — să lupte contra noastră.

Dela Anul-Nou încoace în *Juda-Pesta*, cum zice un ziar nemțesc Budapestei, — ese o foaie tipărită pe cheltueala ministrului de agricultură, care se scrie ungurește de Ungurul *Rombay Dezső*, și apoi se scoate din ea o parte și se tipărește și românește, sârbește și slovește, și se trimite pe nimic prin toate satele din țeară.

Foaia se chiamă „Poporul” și e îngrijită de un anumit *Dr. Alexi George*, care a crescut cu bani românești la școală, apoi după ce-a gătat școlile, s'a lăpădat în chip mișelesc de neamul seu, și a început a scrie prin foile ungurești ca cel mai mare dușman în contra acestui neam, știind el că pentru așa un lucru Ungurii îi vor da slujbe grase, precum s'a și întâmplat. Pe acest renegat de pănura lui *Moldován Gergely* și *Pituk Béla*, l'a pus guvernul să scrie românește foaia gândită ungurește.

Dee cerul, ca încuragiările și semnele D-Voastre de aducere aminte să fie, și pentru noi și pentru cei-ce ni-se vor alătura la luptă, talismanul miraculos, care pe cei slabi să-i întărească, prin care cei tari s'ajungă eroi și dacă trebuie — martiri.

Tot istoria ne e martoră, că și în luptele naționale mai recente, ajutorul și îndemnul ce femeile au dat bărbaților, a făcut adevărate minuni. Exemplul Cartagenelor, care și-au tăiat frumosul păr pentru a-l da să se împletească funii la corăbii, are păreche și în istoria popoarelor mai tinere. Italienele au luptat pe baricade, alături cu bărbații lor, cu frați și cu părinți. Polonezele și-au dat până și incelele de logodnă pentru a le face bani și a pute să urmeze apărarea națională. În istoria luptelor titanice întru susținerea neamului, avem și noi Românii pagine, pe care cu litere de aur sunt scrise eroismul și jertfa Româncelor.

D-Voastră ați dat o dovadă, că acea mândră trăsătură a caracterului femeii române s'a dezvoltat încă: și în timp de lupte mai domoale, stați straje neadurmită, gata a Vă

Foaia spune, că e economică și dă anumite îndrumări de economie, ear' printre ele din adins, și cu multă strădanie virește și preseară fel și fel de laude despre cutare bărbat ungur, despre ministri unguri, tot de Unguri și ear' de Unguri vorbește.

De ce oare, dacă ea e scrisă pe seama poporului român? Eată de ce:

Pentru-că prin aceasta dorește ministrul să îmbete cu apă rece pe țeranul român, pe poporul român, să-l împacă pe încetul cu gândul, că buni și frumoși și cuminiți și mari sunt Ungurii, că doară-doară îl vor putea cu vremea câștiga pe popor pe partea lor! Lupul în pele de vulpe vrea să intre în casa Românului!

Se laudă foaia, că lucră la ea și preoți „români”. De bună-seamă va fi *Pituk Béla*, ticălosul care a împroșcat cu tină în episcopul seu dela Oradea, dar' un preot român cinstit, nu lucră la acea foaie, scrisă cu gând foarte mârșav, de a vena suflete între nemaghiari!

Iubiți țerani români! Am spus mai sus câte foi bune, populare, pe seama D-Voastră se scriu de Românii cu inimă curată: cetiți-le și spriginiți-le pe acelea, căci vă dau acelea îndrumări de tot felul, și și economice, și respingeți dela ușa voastră „darul” cu gând rău făcut D-Voastră de ministrul maghiar, lăpădati din mâinile D-Voastre foaia ungurește gândită și prost românește scrisă, ce vă vine sub numele de „Poporul”! pe când numele ei adevărat ar fi „Înșelătorul” ori „Venzătorul”!

Prigonirea învățătorilor.

În numărul 50 al „Foi Poporului” din anul trecut, am adus știrea, că cărmuirea ungurească între altele are de gând să mai ridice vre-o 400 școli populare (firește ungurești) până la anul 1896, an în care își vor sârba „milleniul”, adecă sârbătoarea de bucurie că împlinesc 1000 de ani de când petrec în această țeară. Și de aceea vor să ridice încă 400 școli populare, ca cu atât mai virtos cuvânt să aibă de a se bucura atunci, că țeara e bogată în așezăminte de învățământ, care răspândesc lumină în popor și îi vor sluji lui spre înaintare.

arêta, unde socotiți că trebuie mângâiere, încurajare. O chezășie aceasta, că atunci, când lupta s'ar întei, noi n'am mai sta singuri, ci alături cu D-Voastră, care dacă aveți brațul mai slab, Vă e tare credința, și entuziasmul atât de mare, că ar covârși chiar și pe cel mai șovăitor dintre noi.

Fiți deci sigure, că noi, cei puși la încercare, vom suporta cu mândrie ori ce ar da peste noi. Fiți incredințate, că dintre cei de acasă mulți se vor dori în locul nostru: nu, pentru-ca să ni-se asemene însă, căci noi toți suntem de o potrivă frați și iubim cu aceeași căldură neamul, ei ca să poată atrage atenția D-Voastre, ca să ziceți: „V'ați făcut datoria, Vă întindem mâna cu românească iubire!”

Din parte-mi îndoit de-aș mai suferi și sunt cu prisosință răsplătit prin bucuriile de care m'ați făcut părtaş.

Vă mulțumesc cu recunoștință și Vă rog să primiți expresiunea osebitului devotament ce Vă păstrez.

Seghedin, 10/22 Ianuarie 1894.

I. Russu Șirianu.

Dar' unde să mai ridice guvernul încă 400 de școli maghiare, căci sat unguresc, ori măcar sat cu un mic număr de Unguri, în care școală ungurească să nu fie, nu afli pe întreg cuprinsul acestei țeri?

Ar urma ca guvernul să ridice școli populare nemaghiare, în comunele nemaghiare, de care sunt destule, care n'au?

S'o facă asta guvernul? Peste puțință! Au doar' nu din Unguri este el alcătuit?

Noi am adus în numărul trecut știrea, că o crâncenă goană s'a pornit asupra învățătorilor nemaghiari. Cum? de ce? doară numai așa din întâmplare? Eată nenorocita poveste:

În comitatul Timișoarei a fost de curând numit un nou inspector de școli, *Carol Szebeszhá*. Acesta în o ședință a comisiunii administrative a comitatului, a adus înainte, că după-cum a aflat el, sunt 68 de învățători în comitat, care parte nu știu deplin ungurește, parte nu au învățătura de lipsă, și cere el, ca acești învățători, să fie dați afară din posturile lor, și întocuiți cu alții care știu ungurește. Mai toți învățătorii sunt Români, o parte Sârbi. Comisiunea stătătoare din domni tot de cei cu pînteni, a încuviințat cererea „patriotului” inspector și s'au făcut pașii de lipsă pentru îndeplinirea ei. Anume cei 68 de învățători nemaghiari au fost, prin porunca căpeteniilor comitatului, ridicăți din posturi, ear' căpeteniile bisericesti, ca susținătoare a școlilor, au fost îndrumate ca în timp de 60 de zile să umplă locurile ajunse goale, cu învățători care știu bine ungurește.

Și eată astfel, biserica noastră, care a e recunoscută de legile țării ca de-sine-stătătoare, umilită în fața slujbașilor unguri de prin comitate. Am ajuns, mulțumită sprijinului pe care ei îl au de sus dela guvern, să îndrăznească a da porunci conducătorilor bisericesti, și a le face

Preastimate Domnișoare!

A suferi pentru o cauză bună, socot că este onorific.

Replica a avut aprobarea popoarelor culte, a fost opera ce a contribuit puternic la luminarea cestiunii noastre naționale.

Dacă soartea a voit ca eu să sufer în temnițare pentru această operă, Vă rog să credeți că m'am supus cu resignațiune.

Ear' acum, că mă ved încunjurat nu numai de aderența fraților mei de luptă, ci chiar D-Voastră, ficele de Român, ați manifestat cu atâta gingășie simpatia pentru cauza mare, mă simt atât onorat cât și fericit că ați legat și numele meu de aceea cauză.

Mulțumind pentru bogatul dar, Vă rog să primiți expresia stimei și considerațiunii ce Vă conserv.

Seghedin, 23 Ianuarie 1894.

Nicolae Roman.

ei lucruri, ca înlăturarea de învățători, pe care singur căpeteniile bisericesti ar avea dreptul a le face.

E prea umilitor acest lucru!

E revoltător!

Ear' ceea-ce este mai rău, e, că în timp de 60 de zile, e peste putință ca locurile ajunse goale, să poată fi umplute cu învățători precum guvernul prin sbirii sei cere! Și așa primejdie e, ca guvernul sau să închidă școalele sau să trimită el în ele învățători unguri!

Și toate acestea de dragul unui cap descreeat, a unui om beat de ură națională, fără inimă, răzimat pe spriginul căpeteniilor de aceeași pănură cu el, ale unui comitat, și umbrit de aripile guvernului cu nimic mai bun, care mai bucuroși vor să vadă 68 de școale din comitat închise, decât ca în acelea să se învețe în limba română și sârbă, precum s'a învățat de ani și precum iertat este în înțelesul legilor a se învăța.

Ear' deacă în fața acestei porniri de-a da în lături cu ridicata pe învățătorii nemaghiari, ne aducem aminte de planul guvernului de a mai ridica încă 400 școale populare, plan pe care guvernul de bună-seamă așa-l înțelege că până atunci numărul școalelor populare maghiare se crească cu 400, — aflăm că pașii inspectorului școlar din comitarul Timișului, stau în legătură dreaptă cu acel plan. Guvernul însuși va fi cel-ce a suflat în ureche sbirilor din fruntea comitatului Timiș, că ce să facă, ca așa să 'i-se dea privilegiu a-și împlini planul de a se pute pe atunci mândri că gândul seu trup s'a făcut: dela 1894 până la 1896 țeara a înaintat repede pe calea „învățaturii“, sporindu-se școalele „națiunii“ (ungurești) în timp de doi ani cu 400! Spor mare acesta și mare cuvânt de laudă pentru stăpânirea ungurească, deși în faptă toată treaba va sta din aceea, că o mulțime de școale nemaghiare, mai ales române, despoiate vor fi de însușirea lor de școale națio-

nale române, și îmbrăcate, spre marea pagubă a poporului, în haină ungurească!

Eată cum sânt înlănțuite unele de altele faptele stăpânirii ungurești, și cum cu toatele nu sânt altceva decât niște mârșave și ticăloase atacuri îndreptate contra națiunii și bisericii noastre!

În fața acestei primejdie și adânc jignitoare porniri, o singură nădejde ne rămâne: că căpeteniile bisericilor noastre, ca susținătoare a școalelor, se vor ridica și vor pași cu toată tăria și tot avântul în fața pornirii dușmane, între primejdiile noastre isvoare de lumină și ticăloșii atacători ai lor, și vor lupta să-și pună potopului stavilă, până încă nu e prea târziu! —

Căci pilda comitatului Timiș o vor urma de bună-seamă și alte comitate, și ca mâne ne vom trezi cu de trei, de patru, de zece-ori 68 de învățători dați afară din posturile lor, aruncați în uliți cu familii cu tot, ear' locurile ajunse goale, le vom vedea umplute cu învățători Unguri, și școalele noastre prefăcute în școale ungurești în toată forma, ca astfel trup se se poată face dorința ministrului, de a avea până la „milleniu“ cu 400 școale populare (ungurești) mai mult!

Ah ce ticăloși! Înveninarea vieții semenilor lor, le este acestor păcătoși gândul cel mai de căpetenie, și în asta își află ei cea mai diavolească desfătare! m.

Suta de procese.

V.

Al cincilea proces de presă a fost pornit în contra ziarului „Tribuna“ pentru adresa de alipire publicată în numărul 209 al ei, scrisă în Mihalt și subscrisă de dl Simeon Bratu, comerciant. Domnul Andreiu Balteș a fost chemat la judele cercetător în cauza aceasta la 12 Ian. v. c. și 'i-s'a spus că pe lângă scriitorul adresei e tras la răspundere d-sa ca redactor, și dl Eugen Brote ca proprietarul de atunci al „Tribunei“.

VI.

Tot în ziua de 12 Ianuar a fost chemat la acelaș jude și dl Ioan Popa Necșa și în-cunoștiințat că al șeselea proces contra „Tribunei“ e pornit pentru poezia „Mihail Vi-teazul“ publicată în Foia „Tribunei“ dela 28 August 1893, Nr. 191, subscrisă de „Regulus“. E tras în judecată dl Balteș ca redactor și dl Popa Necșa ca răspunzător pentru tipografie, autorul nefiind cunoscut.

Din foi străine.

„Corespondența Română“ din București publică pe la sfârșitul anului trecut o scrisoare, care ne arată cât de greu pățimesc scumpii nostri întemnițați la Seghedin. Eată ce aflăm în scrisoarea din vorbă:

„Luptătorul slovac Hurban este bolnav grav de nervi. Chemând doctorul, acesta i-a spus, că asemenea boale numai aerul curat de munte le poate vindeca. Să aștepte deci până ce va eși (două luni). Hurban a cerut să i se dea voe cel puțin a face din când în când câte o baie (scaldă). I s'a răspuns de director și doctor (Hatzinger și Regelon) să facă rugare la ministru, cea ce însemnează: să mai aștepte 3—4 luni!...

„Dl I. Rusu-Sirianul, înainte de a fi fost petrecut la Cluj (ceea-ce nu s'a făcut cu nici un deținut, și ce a revoltat chiar pe Ungurii din Seghedin) a fost ținut singur în despărțământul seu. Când 'l-au scos, (ca să meargă la Cluj pentru procesul „Foi Poporului“) 'l-au căutat prin busunare și geamantan, unde având discursul de apărare schițat și mai multe citațiuni din foile străine — în care se batjocurea purtarea Ungurilor — acestea 'i-s'au luat și nu 'i-s'au înapoiat decât după o cerere pe care a făcut-o la tribunalul din Cluj, unde a dat peste un președinte mai cum se cade. Auzindu-se că va fi escortat (adecă petrecut de polițiști) peste Oradea-Mare, studenții Români dela facultatea de Drept 'i-au eșit într-un timpinare.

„Îndată temnicerul 'l-a pus într-o trăsură și 'l-a dus să-l ascundă la otelul „Pomul verde“, unde 'l-a ținut până s'a făcut seară. La Cluj a fost internat în temniță ordinară. La ameazi, în ziua desbaterii procesului, deși dl președinte îl declarase liber, nu 'i-s'a dat voe să mănânce cu prietenii, ci 'l-au dus într-o cameră a tribunalului, unde a fost ținut

Românele.

De
Corneliu Pop Păcuraru.

Literatura română, poezia română, istoria neamului românesc ne arată partea mare ce a avut femeia română la izbânzile mari ale străbunilor și părinților noștri.

Oștirile vitejești duse la victorie de cătră Domnii Moldovei și ai Munteniei erau oștiri de vitezi chemați la războiu de țeară și trimiși la luptă vitejească de mamele române, de soțiile române, de surorile române, de logodnicele acelor viteji nebiruiți. Era cu greu oșteanului român să se înapoieze dela războiu, fără-ca să se poată arăta în casa mamei lui, în fața surorii lui, ori în satul și orașul lui, ca Român vrednic, ca oștean viteaz.

Pretutindeni în literatura română, chiar și pe paginile istoriei reci, găsim, că femeia română a avut o parte bogată la vitejiile și izbânzile Domnilor români, în vitejiile oștenilor români, la virtuțile care au adus mărirea Românilor.

Îi era cu neputință Românului să se re-intoarcă dela luptă fără dovezi că 'și-a făcut datoria.

Când vrășmașul trecea peste leșurile vitejilor români căzuți în luptă, în pragul casei

Românului, „păgânul“ găsia pe femeia română apărând neclintită limba, legea și vatra strămoșească. Femeia română mai era acasă și mângâitoarea bătrânilor îndureriți în sufletul lor, pentru-că nu mai pot alerga la lupta cruntă, la izbânda măreață, și tot dînsa, femeia română, primia cu un sfânt eroism moartea ce vrășmașii trimiteau bătrânilor de acasă. Femeia română a primit de nenumărate-ori ea moartea trimisă tatălui, soțului, fratelui ori logodnicului ei.

Ar fi fost o durere nefermuită, lipsită de mângâiere, o durere nesfârșită pentru femeia română, ar fi fost o rușine mare în satul și țeara ei pentru femeia română, dacă tatăl, soțul, fratele ori logodnicul ei s'ar fi reîntors din luptă fără a-și fi făcut datoria. Soțul înapoiat lângă soția lui fără semnele vitejiei, ar fi adus rușine în satul și casa lui, ar fi adus rușine asupra copililor sei; fratele reînturnat fără a-și fi putut dovedi vitejia, ar fi fost oropsit de surorile lui; ear' logodnicul, al cărui sentiment de iubire ar fi covârșit sentimentul de datorie, ar fi perdut pentru totdeauna iubirea logodnicei lui.

Așa era femeia română în trecut și așa e dînsa și astăzi. E par'că rușine și cu greu Românei să fie mama, soția, sora ori fiica unui Român lăsat în afară de rîndurile trimise în lupta pentru mărirea neamului românesc, și e o cinste, e o mândrie, o îndreptățită

mândrie, a fi mama, soția, sora, fiica ori logodnica Românului înzestrat cu virtuți românești și având loc și parte în lupta pentru apărarea limbii și a legii românești.

Nimic nu-și e mai cu greu Românei decât să vadă, că ai sei n'au parte în luptele neamului lor. Îi e par'că sfielă Românei să între în societatea tovarășelor ei Române, când dînsa nu e în stare să arete măcar o clipită de vrednicie în tot timpul vieții Românilor din casa ei. E par'că cu greu copilei române să între în cercul tovarășelor ei, când părintele ori frații sei sânt nemernici. E șocotită nevrednică Româna, care n'a fost în stare să deștepte în soțul ori în fratele ei simțământul datoriei naționale.

O nouă dovadă de partea ce femeia română ia la luptele noastre ne dau cinci sute cincizeci de domnișoare române din Transilvania și Ungaria, care la un apel făcut în grabă de un comitet anume alcătuit al domnișoarelor române din Sibiu, sub președința d-șoarei Felicia Rațiu, au hotărât de îndată să dea întemnițaților noștri, care se găsesc în pușcăriile ungurești, daruri, drept recunoștință pentru statornicia cu care 'și-au îndeplinit datoria.

Domnii Dr. Lucațiu, Septimiu Albini, Ioan Rusu-Sirianu și Nicolae Roman au pri-

până s'a redeschis ședința. Svonindu-se că Români: Clujeni, mai ales tinerimea, va merge a 2-a zi după proces la gară, să-1 vadă când pleacă, căci acum îl porniseră cu trenul, procurorul din noapte a dat poruncă ca osânditul să fie escortat cu trenul de 5, ca astfel să nu-1 vadă nimeni. Ce lucru de rîs!

Ceialalți doi Români în robie, domnul *Septimiu Albini* și *Nicolae Roman*, se pregătesc acum a petrece aci cel puțin și iarna viitoare, fiind dați în judecată și pentru Memorand".

Ear' ziarul sârbesc „*Zastava*“ primind cel dintâiu număr din „*Tribuna*“ după ridicarea opririi ei, scria:

„*Tribuna*“ a reînviat! Dreptatea a învins, toate pedecile sînt delaturate: aprigul luptător pentru drepturile naționalităților, ziarul românesc „*Tribuna*“, pe care judecătoria o oprise, a reapărut! Numărul întâiu pe care l-am primit e plin cu cel mai ales cuprins. Salutăm pe confratele nostru în munca pentru solidaritatea naționalităților nemaghiare și în lupta contra maghiarisării, îl salutăm cu cel mai sincer strigăt: *Bine ai revenit! Noroc și înainte!*“

Ziarul din Viena „*Deutsches Volksblatt*“, vorbind despre suferințele noastre, scrie:

„Guvernul maghiar lucrează cu zel de foc a face naționalităților vieța pe cât se poate de nesuferită, cu deosebire Românilor, care până acuma s'au împotrivit puternic maghiarisării. Români trebuie să sufere astăzi apăsarea și șicanele cele mai neomenești.“

CRONICĂ.

Di Ioan Popa Necșa, osândit în procesul din urmă al „*Foii Poporului*“ la 2 luni temniță, plecase în 9/21 Ianuarie la Cluj ca să-și înceapă pedeapsa, ear' acolo la rugarea D-Sale, procurorul a fost așa de „bun“, că i-a dat voie să-și poată face pedeapsa și în Sibiu, unde își are și familia, și așa s'a întors în 10/22 de nou la Sibiu, ear' aci în 14/26 a intrat în închisoare și va eși la 14/26 Martie a. c.

Di George Pop de Băsești, care în toți anii împarte între școlari daruri, a împărțit și în anul acesta în ajunul Crăciunului între elevii săraci din *Băsești* (Sălagiu) 24

mit de Anul-Nou cele mai scumpe aduceri aminte ca daruri. Cinci sute cincizeci de domnișoare române din Transilvania și Ungaria au răspuns în grabă apelului trimis lor de către domnișoarele române din Sibiu, și în timp scurt, dar' îndeajuns pentru intruparea la vreme a unei idei frumoase, darurile ce au hotărît a da întemnițaților noștri au fost aduse dela Viena la Sibiu, și de ziua Anului-Nou au sosit dăruitorilor.

Domnișoarele române n'au uitat, că în temnița din Seghedin se găsește și un alt tovarăș de luptă în cauza sfântă ai cărei jertfe sînt *Drul Lucaciu*, *Septimiu Albini*, *Ioan Russu Șirianu* și *Nicolae Roman*. Un frumos dar a fost trimis din partea celor cinci sute cincizeci de domnișoare române și domnului *Hurban Vajanski*, luptătorului slovac.

Timp de trei zile acestea au fost puse spre vedere aci în Sibiu în salonul doamnei *Visarion Roman*, ear' apoi au fost trimise la Pesta și Seghedin, pentru-ca să sosească în ziua Anului-Nou, ducând martirilor noștri dorințe de bine din partea tinerelor lor tovarășe de luptă în lupta sfântă ce dîșii au purtat.

Vor fi pentru martirii noștri scumpe aceste daruri, și mai scumpe vorbele de recunoștință și însuflețire ce li-s'au trimis. Ele vor fi chezușia, că lupta ce au purtat e luptă cu

sumane; 24 pălării, 10 părechi încălțăminte, 40 năfrâmi și la toți poame. Ear' prin învătătorul din Băsești, a împărțit și elevilor din *Boița* 22 sumane, 17 pălării, 16 părechi încălțăminte, 24 năfrâmi și recușite de scris. Prin nobila sa faptă ilustrul domn *George Pop* a căsunat mare bucurie părinților și elevilor. Bunul Dumnezeu să-1 țină întru mulți ani fericiți! *Correspondentul.*

Convocare. Alegătorii români din cercul Abrud, Roșia și Ighiu sînt convocați pe **4 Februarie n. 1894 la 2 oare d. a.** la adunarea generală extraordinară ce se va ține în sala hotelului „*La Româncuța*“ din Abrud și al cărei obiect de deliberare va fi reconstituirea comitetului cercual. — *A. Filip*, president. *Dr. V. Fodor*, secretar.

Foametea din comitatul Șaroș, de care am spus în numărul trecut, trage după sine urmări foarte triste. Mai toți flăcăii harnici de muncă ș'au părăsit deja patria, ducându-se să-și cerce muncă și să-și agonisească hrana de toate zilele. Acum se vestește din acele părți, că asemenea flăcăilor au început a face și fetele dela 15 până la 25 ani mai ales, fug și ele la America, unde să aibă ce munci și ce mîncă; și se duc bucuroase, mai ales știind că afla-vor acolo și pe flăcăii fugiți de acasă de spaima foametei. Ferice de tine țeară cu ungureasca ta oblăduire!

Jidovii pe lucru! Prin planurile sale de legi bisericești guvernul s'a adus în o stare de strîmtoare, care-i dă de lucru! Catolicii au ținut marea lor adunare în Pesta, cât l-au pus pe gînduri pe guvern. Acesta acum vrea să lucreze și el contra catolicilor, dar' nu prea are oameni de ajuns și de treabă. A tins drept aceea mîna după Jidovi. Acestia îl ajută bucuros și credincios — pentru bani! Anume s'au pornit prin orașe mari ca Oradea, Timișoara, Arad și altele, și convoacă adunări, și fac tărăboiu și larmă mare, laudând pe guvern și trimițându-i veste că-l spriginese, să lucreze numai înainte! Ear' guvernul bucuria lui, că dacă creștinii toți, până și mai toți Maghiarii; se încârbesc de el, — cel puțin *Jidovii* bat din palme în jurul lui și-l încuragiază!

Domni abonați din trecut cari nu-și vor fi reînviat încă abonamentul și doresc să aibă „Foaia Poporului“ și pe viitor sînt rugați a-l reînvi de ndată căci la dincontră trimiterea ziarului se va oprî.

Administrația „*Foii Poporului*“.

adevărat românească. Vor fi mândria lor, vor fi dovadă, că dîșii sînt socotiți cei dintâi între frații lor.

Mai presus de toate aceste daruri și adrese vor servi drept dovadă, că și astăzi Românele sînt tovarășe credincioase în lupta sfântă pentru limba și legea românească.

O însuflețire și o siguranță de isbîndă apropiată vor cuprinde pe împărțășiții cu aceste daruri, vîzînd că au în lupta pentru apărarea vieții noastre naționale de tovarășie credincioase și însuflețite pe Românele tinere din toate părțile Transilvaniei și ale Ungariei.

Numai cinci sute cincizeci? Dar' acestea sînt numai d-șoarele române, cărora li-a putut sosi apelul trimis de domnișoarele din Sibiu. Timpul era prea scurt pentru-ca să se poată trimite apelul și în cele mai îndepărtate părți locuite de Români. Dar' a fost deajuns acest timp pentru-ca cinci sute cincizeci de domnișoare să dovedească, prin darurile lor trimise în numele tuturor fetelor române, martirilor noștri și martirului slovac, că inima femeii române, munca întregii ei vieți e la vreme de trebuință sfîșită cu tot dinadînsul causei sfînte a poporului românesc, a popoarelor nedreptățite.

R Î S.

— Ce mai crezi și d-ta în toate boscoanele? Nu vrei să șezi nici decum la o masă cu 13 inși.

— Firește că nu, mai ales că nu sînt bucate decât pentru ceialalți 12.

La judecătoria. — Doamnă, ești pîrîtă că ai vîrsat pe capul domnului acestuia o oală de apă murdară...

Doamna: E adevărat, domnule președinte, dar' am făcut-o din greșeala, domnului seamănă foarte cu bărbatul meu...

La doctor să ducă o femeie cu pîntecel cam mare și îi cere ceva sfat.

— Ce ai? întrebă doctorul.

— Mă doare stomacul.

— Unde?

— Aci, domnule, și știu de ce mă doare: Într'o zi durmind pe cîmp am înghițit un șoarece și simt cum mi-se tot sue și coboară pe gâtleej. Ce să fac domnule doctor doară îl omor...

— Apoi de, îi răspunse doctorul zîmbind, e ușor lucru! Dacă atunci ai înghițit șoarecele și simți că te supără în lăuntru, n'ai decât să înghiți acum și o pisică (mîță) și după un cîș vei fi vindecată....

În tîrgul de vite:

— La dracu, nu se vîd aici decât popi și vite.

— Da bine d-ta ești popă?

— Nu.

— Atunci dară ești vită!

Judecătorul către hoț:

— Pare mi se te-am mai vîzut pe aici și în alte rînduri.

Hoțul: Așa-i domnule jude. Cum am intrat te-am cunoscut. În pare bine că vîd că te-ai mai îngrășat. Cum se mai află Doamna și copiii?...

Mamă dragă, fi bună ajută-mi să-mi isprăvesc lecția diu unghurie.

— Dar' bine, nu știi că nu pricep unghurește o boabă?

O, mamă dragă, ce părinți, buni trebuie să ai avut d-ta!...

Recomandație. Studentul *Buflea* șede la masă în birt. Vecinul de alături voind să plece lovește masa. *Buflea* rău-tăcios cum era zice pe înfundate:

— Dobitoc! — Ear' domnul străin răspunde pretinos:

— Îmi pare bine, numele meu este Iusti.

Proprietar și editor. **Ioan Popa Necșa.**
Pentru redacție, în lipsa dlui *Ioan Russu Șirianu*, răspunzător: **George Moldovan.**

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

„Pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“.

Eată o zicală românească, care cuprinde în sine un mare și vecinic adevăr și care e înțeleasă până și de cel din urmă econom. Cu toate acestea puțini sânt între noi, care se se fi gândit mai cu de-amăruntul și mai adeseori la folosul cel mare, care se poate dobândi, având zi de zi înaintea ochilor întregul înțeles al zicării de mai sus.

Când zicem: *„pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“*, știe ori și cine, că nu numai calul este ființa, care încă în tinerețe trebuie să fie pusă pe calea cea bună, ci mai virtos omul. Și că așa este, ne putem încredința din pășaniile de toate zilele.

De pildă, dacă unui om, care n'a învățat carte în tinerețe, îi zici, că nici acum nu e prea târziu, tot ar putea învăța să cetească și să scrie chiar, în serile cele lungi de iarnă, el îți răspunde: „pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“.

Dacă unei femei îi aduci aminte, că ușor s'ar putea îndeletnici cu lucrul grădinii sale, ea de asemenea-ți răspunde: „pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“.

Tot cam astfel 'ți-se răspunde și când vrei să îndreptezi pe omul leneș, risipitor, bețiv, cărțaș, fumător sau obicnuit cu alte năravuri și apucături rele.

Și lucru firesc e, că se întâmplă așa și nu altfel. Pentru-că timpul tinereții este cel mai priincios și doară chiar singur priincios pentru a face din o ființă ceea-ce voești.

Timpul tinereții este singurul potrivit și pentru pregătirea bunilor economi și econoame, care sânt cei mai puternici stâlpi ai unei nații și lucrătorii cei mai prețioși la mărirea și înflorirea patriei.

Mai târziu merge greu, și cu cât omul e mai înaintat în vîrstă, cu atât, în urma îndelungatului învăț, ține cu mai multă îndărătnicie la obiceiurile sale.

Ear' noi Românii, fiind cu toate numai la început, Dumnezeule! câte ne stau înainte?

De vom fi cu băgare de seamă la economia noastră de casă, o se ne încredințăm, că aceasta ar trebui să fie mult mai înțelepțește purtată, decum se poartă în timpul de față și mai cu seamă în ce privește nutrirea.

Cele 52 Mercuri cu cele 52 Vineri de peste an, împreună cu alte zile de post în număr de aproape 90, fac cam 190 zile, așadar' mai bine de o jumătate de an, în care economul postește. Și cu ce postește? O știm bine cu toții, care e hrana lui în acest timp de post. Ear'

traicul rău, pe mulți îi face de alunecă pe cărări mult mai păcătoase decum ar fi mâncările de dulce în post. Mulți numai din pricina traiului rău se dedau la beutură, care îi duce în cele din urmă la sapă de lemn și-i omoară sufletește, pe ei și familiile lor.

Dar' știut este, că cine lucră trebuie să și mănânce. Ear' lucrând din greu și hrănindu-se din cale afară rău, omul trebuie să dea îndărăt, să scadă în puteri și să se pipernicească, devenind un nevoiaș fără putere de voință în sufletul seu: *„popor blând și supus“*, cum adecă e numit economul român din partea stăpânirii ungurești.

Greșit e dar' modul nutririi noastre în posturi; chiar' și în dulce ar fi multe de îndreptat. Ne lipsesc însă în cea mai mare parte roadele, care ar trebui să ni le dea pământul grădinilor noastre.

Da, economii și econoamele noastre nici vorbă să cultive grădinile cum se cuvine, din care pricină ne lipsesc poamele și legumile. Ear' când am avea de acestea din destul, ni-ar fi mai ușor să postim; n'am răzima numai în fasole și ceapă și mămăligă și cel mult în varză (curechiu) acră.

Tot așa de rău stăm și cu privire la economia vitelor, a căror soiu trebuiește îmbunătățit.

Nu stăm mai bine nici cu economia câmpului, în care de asemenea sânt de a se face schimbări însemnate de tot felul; stupăritul se află și el pe treapta cea mai de jos.

Prin urmare, la noi totul e de făcut și nimic nu-i isprăvit. Dar' de unde se pornim cu îndreptările spre bine?

Nu e îndoială, că o mare tovărășie agricolă, cum voiau să facă fruntașii nostri în anii trecuți, o tovărășie a tuturor Românilor din această țeară, ar fi grăbit înaintarea economiei noastre peste tot și prin urmare și bunăstarea nației noastre. Înființarea unei astfel de tovărășii însă nu ni-s'a îngăduit și astfel siliți sântem să mergem, cum s'ar zice pe jos, în loc de-a călători spornic cu vaporul.

Al doilea mod de înaintare și încă cel mai temeinic din toate, ar fi să fie școala, în care ar trebui să se facă începutul cunoștințelor practice din toate ramurile economiei și lucrului de mână și cărora ar trebui să le dăm cea mai mare atențiune.

Dar' unde se mai poate face aceasta astăzi în școalele noastre românești? În ziua de azi, nime nu te întreabă, din cei cu atotputernicia în mână, decât numai despre sporul în limba ungurească și dacă acest spor îi mîlțumește, toate sânt bune; dimpotrivă, „jos cu învățătorul“ și în locul școlii acesteia altă școală, care să facă Unguri și din petri.

Ce ne va folosi însă nouă cunoștința unei limbi, dacă nu vom înainta în ale economiei și vom rămâne săraci?

A bună seama nimic! Nu aceasta este calea mântuirii, uu acesta este modul să ajungem la adevăratul progres (înaintare).

Din contră, fiecare școală poporală dela sate ar trebui să fie în locul întâiu, pe lîngă religiune, cetit, scris și comput în limba mamei, o școală practică pentru toate ramurile economice și pentru tot felul de lucruri de mână.

Și dacă aceste cunoștințe s'ar învăța și deprinde cu zăstăm, am putea fi siguri, că în 25 până în 50 de ani, poporul nostru ar face spor minunat în avere și bunăstare, ear' patria ar înflori, deoarece-ce, cum am zis mai sus, tinereța este menită pentru învățarea și deprinderea tuturor lucrurilor bune și folositoare. Ear' ceea-ce se poate face cu înlesnire în timpul tinereții nu se poate face tot așa mai târziu.

De aceea am și pus în fruntea acestui articol zicala: *„pe calul bătrân nu-l mai înveți buestru“* și cred, că am arătat, din destul, că se cuprinde mult adevăr în această zicală, precum și aceea, că cu totul altele sânt trebuințele cele mai arzătoare ale noastre și adecă câștigarea „pănei cei de toate zilele“; apoi fie cea pâne materială, pâne a ceea, fie pâne sufletească, adecă învățăturile, care-l fac pe om fericit.

r. s.

Creșterea vițelilor.

În cele dintâi săptămâni lăsăm viței să sugă de 3—5 ori pe zi; dela 3 săptămâni încolo îi aplecăm numai de 2—3 ori pe zi. Mai târziu, când vițelul începe a mânca, îi amestecăm laptele cu puțină apă, dându-i totodată câte puțin fân bun sau otavă. După 8 săptămâni înțarcăm vițelul, nutrindu-l de aci înainte cu nutrețuri alese și hrănitore. Dacă este să avem vite frumoase de prăsilă, mai cu seamă tauri buni, lăsăm viței să sugă până la 6 luni, mai ales când nu avem la îndemână nutrețuri grase, cum sânt d. p. turtele de oleiu, grăunțele și altele.

Foarte mulți din economii de vite cresc viței într'alt fel. Nu-i lasă să sugă, ci dela început le dă laptele să-l bea, ca nu cumva odată să sugă prea mult, altă-dată prea puțin. Ei purced astfel: Îndată-ce vaca a lins vițelul, îl despart de mamă-sa și-l duc într'un grajd anume întocmit pentru viței și în săptămâna cea dintâiu îi dau laptele cald cum 'l-au muls dela mamă-sa de 3—4 ori pe zi. Laptele îl toarnă într'un vas, înzestrat cu un sugător de cauciuc în forma unei țite, sau înțepenesc pe fundul vasului o curea, care 'i-se dă vițelului în gură și astfel se învață vițelul să bea. De cumva nu ar voi să bea, îi dau puțină sare, care ațită setea.

Lucrul de căpetenie e să ne ținem întocmai de *oară* și de *măsură*. Vițelul

are lipsă de lapte cam de $\frac{1}{6}$ parte din greutatea sa în fiecare zi, dacă e să se desvoalte bine. La un vițel de 50 chlg. îi va trebui deci 8—9 chlg. de lapte pe zi. Dacă vom să îngrășăm vițeei, le dăm lapte și mai mult.

După 4 săptămâni dăm vițelului cu $\frac{1}{3}$ parte mai puțin lapte, amestecându-l cu apă caldă; totodată îi dăm fân bun sau otavă și urlueală de ovės. După o altă săptămână îi dăm lapte și mai puțin și tot așa până la înțarcare.

Dacă nu dăm vițelului laptele cum l-am muls, ci lapte smântânit, atunci trebuie să ferbem laptele mai întâiu; altfel ușor se bolnăvește. Grăsimea, care se scoate din lapte prin smântânire și care deci nu o primește vițelul, o vom înlocui cu lături de urlueală de ovės sau de mazere, turtă de in și c. l. Lăturile acestea le dăm vițelilor totdeauna calde și vasele, din care beau, trebuie, după fiecare mâncare, spălate bine, ca să nu aibă miros greu.

Dacă este ca vițeei să crească și să se desvoalte bine, e de lipsă ca iarna să-i ținem într'un grajd cald și bine aerisat, unde se poată face și mișcare, așadar nu-i vom lega, și să nu uităm a le așterne bine și a-i țesela cât mai des. Peste vară să ne îngrijim de un loc, unde vițeei să poată alerga peste zi.

După înțarcare vițeei trebuie nutriți bine, altcum slăbesc. Nutrețurile apăsate și greu de mistuit nu se potrivesc, de aceea nu vom hrăni vițeei în cele dintâi 6 luni după înțarcat cu nutreț verde, ci cu fân și otavă bună, turte de in și c. l., având totdeauna în vedere, că greșeli făcute la nutriție și îngrijire în anul cel dintâiu, mai târziu nu le mai putem îndrepta.

Vițelul cel dintâiu, care îl fată o vacă, nu se potrivește de prăsilă, de asemenea vițeei datoriti vacilor bătrâne. Și unii și alții rămân de obicei slăbiți.

Adese se întâmplă de capătă vițeei păduchi. În contra lor se întrebuintează zamă de tăbac (250 grame de tăbac fert într'o $1\frac{1}{2}$ lit. de apă), cu care se spală bine. Se mai întrebuintează și leșie cu săpun, oleiu de in și altele. Așa numitul „ir vênēt“ este otrăvicios și cu totul nepotrivit.

Pe lângă toată grija cea bună, pe lângă tot nutrețul cel bun, unii vițeei nu dau înainte și, în loc să se îngrășe, slăbesc. Singurul mijloc este să tăiem asemenea vițeei, căci vite alese din ei tot nu putem face.

Leacuri casnice.

Nimic mai folositor și practic decât să avem la îndemână un fel de apotecă (potică, spețerie) casnică, cuprinzând între altele: „teiu de piept“ contra tusei și guturaiului (troacnei, catarului), „teiu de mușetel“ contra durerilor de stomac (rinză,

foale, inimă), „teiu de mintă“ contra urdinărei și strinsurilor de stomac, „teiu de floare de teiu“ pentru asudat, „apă de plumb“ pentru imblojeli (cataplasme) de răcorit, „spirt de salmiac“ la amețeli și durere de cap, „spirt de muștar“ contra durerilor de dinți (în afară), „glicerină“ pentru de a înmuia pielea înăsprită, „cremă de aur“ pentru răni, „oleiu de in“ în amestec cu tot atâta „apă de var“ și câteva picături „oțet de plumb“ contra arsurilor.

Dintre numeroasele mijloace casnice vom aminti în treacăt următoarele.

La durerile de spinare, de cap și de dinți cum și la strinsurile de stomac și de piept, un nimerit mijloc este hreanul (hireanul, reanul) ras, care se unge pe un petec de pânză de mărimea palmii și se așează pe ceafă sau pe braț deasupra, pe pulpele sau tăpile picioarelor, unde rămâne până să înceapă a ne ustura tare.

Sughitul (sughitatu) la copiii mici se perde în curând, dacă se pun în scutece calde și uscate și li-se dă o lingură de apă zăhărită.

Contra asudărei se recomandă, mai ales vara, spălarea cu spirt curat, presărând apoi „praf (pulbere) de salicil“.

Contra împunsăturilor de albine se recomandă zamă de tăbac (tutun, duhan), pământ umed, felii (fălii) proaspete de ceapă, colodiu și ungerea cu oleiu.

Contra durerii reumatice de dinți se va ținea în ureche o bucățică de camforă înfășurată în lână.

La boalele de gât (grumaz) cea mai prețioasă apă de gargarisit este care se pregătește așa că opărim foi de jale (jele), apoi străcurăm apa prin o sită curată și o folosim după-ce s'a răcorit.

Contra aprinderilor de ochi se recomandă mai ales „apa de Romershausen“.

Agonisirea scoarții de brad.

Pielarii nostri au început și ei să înlocuească tot mai mult scoarța de stejar atât de scumpă prin scoarța mult mai efină de brad. Când cu facerea de bărne, caferi și alte lemne de brad, muntenii nostri au obiceiul, că despoaie și aruncă coaja ca un lucru netrebnic, înlesnind astfel sporirea în nesfârșit a vermilor și imputinând oare-cum înadins isvoarele de venit. Prin strângerea cu îngrijire și punerea în vânzare a scoarții de brad, câți bani nu și-ar putea agonisi mai cu seamă oamenii săraci! Este însă neapărat a supune coaja la îngrijirile ce urmează.

Timpul cel mai priincios pentru despoierea coajii este când sucii (mizga, mustul) începe să umble, de obicei luna lui Maiu. Pentru de a brodi acest timp întocmai, rămâne să facem cercări în mai multe rinduri. Despoierea însăși ar trebui să înainteze cam repede; căci nu trece

mult și coaja reîncepe a se desface de pe lemn cu anevoie.

În scopul agonisirii, scoarța de pe trunchiul proaspăt se crestează în depărtare de 1—2 metri și se despoaie în valuri cu ajutorul unui țeruş lătăreț și ascuțit de lemn. Tăblile despoiate se razimă curmeziș de trunchiu sau se pun spre olaltă în forma coperișului; virful se înzestreaază cu mai multe bucăți de scoarță drept scut în contra ploilor. Când cu punerea la uscat, țurecii de scoarță ce resfring în afară până ce mijlocul amenință a se frânge; altcum s'ar încovriga și uscatul deci ar merge cu anevoie. Prin resbaterea apei de ploaie, scoarța pătimeste și scade astfel în preț.

Cea mai prețioasă este scoarța datorită brazilor tineri și având trunchiuri netede. Scoarța groasă și îmbetrănită este mai săracă în argăseală și cuprinde un fel de vâpseală roșiatică, despre care se zice, că ar da pielei o față cam întunecată. În scoarța de brad se află 7—13 procente (la sută) de argăseală.

Uscarea în pripă a scândurilor.

În scopul de a pripă uscarea scândurilor și a le face totodată mai trainice, mulți Englezi s'au obicinuit a le ținea, după scoaterea din joagăr, în apă curgătoare sau într'un fel de coș mare, prin care apa trece neconținut. Potrivit cu grosimea lor, scândurile rămân în apă 14—25 de zile, apoi se așează sub coperiș, într'un șopron (șopru) deschis, însă nu culcate, ci în picioare și la o mică depărtare, încât aerul să poată resbate pretutindinea. În curs de 3—4 săptămâni scândurile sunt uscate. Mésarii și bărdășii cumpără bucurosi asemenea scânduri și le privesc ca fiind mai trainice ca de obicei.

Jugărenii nostri ar trebui să facă și ei o cercare, la început în mic.

Folosul rîmelor.

Țeranii nostri conglăsuiesc în părerea ca și când rîmele ar fi stricacioase plantelor. În scopul unei lămuriri mai de aproape, vestitul profesor Wollny din München a făcut mai multe cercări cu mazere, bob, mazărice, seacă, ovės, hrișcă (hrișcă), rapiță, cartofi și alte câteva plante, care toate au isbutit mult mai bine în pământul înzestrat cu rîme decât în pământul, din care îndepărtase rîmele înadins. Totodată a găsit, că rîmele nu cășunează plantelor nici cea mică stricaciune. Pământul rimos în curând s'a arătat ca fiind străbătut de numeroase găurele și a dat roade neasemănat mai mănoase decât pământul lipsit de rîme. Sporul roadelor a fost și anume la: seacă aproape 60% (la sută), bob 82%, rapiță 231, mazere 241%. Destul că

rîmele găuresc pământul cruciș și curmeziș, sporind scormonirea și frăgezirea atât de priincioasă și înlesnind astfel scurgerea apei de prisos și resbaterea gerului, căldurii și aerului. Pe scurt, rîmele trebuie privite ca lucrând împreună cu omul la îmbunătățirea pământului și sporirea îmbelșugată a roadelor.

Tămăduirea cufoarei la porcei.

Cufoarea (urdinarea, scursoarea) se numără între boalele, de care adesea pătinesc porceii sugători. Un econom german, vrednic de încredere, spune că, bolnăvindu-și o scroafă, porceii se molipsiră de o cufoare strașnică și toate leacurile aplicate au rămas zadarnice. În sfîrșit a cercat cu zamă de urez (hurez, orez), pe care, în amestec cu puțin lapte dulce, scroafa a mâncat-o foarte bucuros. După abia 2 zile cufoarea porceilor a încetat cu totul. Înlocuirea acestei zame prin nutrețurile îndatinat a mers sporind și treptat, în curs de câteva zile.

Zama de urez se gătește ferbînd urez mai de rînd în apă. Când urezul amenință a se îngroșa, se adaogă apă din nou, până ce zama a dobîndit o față (culoare) albă surie. Această zamă se dă scroafei cu urezul fert cu tot.

Nu cetiți în pat!

Mulți oameni au năravul, că cetesc în pat, adese până noaptea într'un târziu. Urmările sînt: ochi obosiți, trup sdrobotit, sculare tîrzie și dela o vreme sănătate dărăpănată. Și nu odată s'a întîmplat, că asemenea oameni au adurmit cu cartea sau ziarul amănă, rîsturnînd apoi lumina sau lampa aprinsă și pricinuind astfel nenorociri adese cumplite. Decît stricarea somnului dinainte de miezul nopții, atât de priincios și binefăcător, negreșit mai bine este să ne sculăm în faptul zilei sau cu 1—2 oare mai în grabă ca de obicei.

Curățirea periiilor.

Prin spălarea cu apă ferbinte și mai ales cu leșie, periiile de haine (vestminte) și de pîr adese se descleesc și se strică. În scopul de a preîntîmpina acest neajuns și de a le curăți chiar mai bine decît cu leșie, nu avem decît să le frecăm bărbătește cu tîrițe, ear' pentru de a înăspri din nou periiile, a căror pîr s'ar fi înmuiat, n'avem decît să le ținem în țipirig (amoniac) și apoi să le punem ca să se svînte.

Încălzăminte svîntată.

Cînd pătrunde umezeala în încălzăminte, așa cetim în „Universul“, din București, un bun mijloc este să o umplem

seara, înainte de culcare, cu ovēs uscat bine. Ovēsul absoarbe (sbea) umezeala și astfel încălzăminte se svîntă în grabă.

Îngrijirile ochilor.

Culcat nici-odată nu ceti; asemenea nici în tren sau în lumină slabă; asemenea nu dacă ești bolnav. Lucrează în lumină de ajuns și lumina se-ți vie lucrînd de sus și despre stînga. Îngrijește, că se trăești în aer sănătos. Spălăți ochii cu apă răcoritoare, nu cu apă foarte rece sau prea caldă. Nu privi cu ochii pironiți mult timp în același loc. Privește adesea la cerul vinețiu-albastru, sau la câmpurile și arborii verzi. Sticla lămpii să fie verde sau vineție. Nu plînge la vînt rece. Dormi de ajuns și în odaie întunecoasă.

Scoaterea petelor de negreală din lemn.

Chiar și petele învechite se pot înlătura din podeală (podine, podile), tur-nînd picături de „acid hidrocilor“. După vre-o jumătate de oră, petele se spală bărbătește cu apă. Lemnul astfel tractat redobîndește fața curată de mai înainte.

Curățirea sticlelor de apă.

Sticlele (glăjile, uegile), în care se ține apa de beut, adese capătă pete văroase, anevoe de înlăturat. Cel mai nimerit mijloc este să se afume cu pucioasă asemenea buților. Prin clătirea cu apă curată, sticlele afumate se limpezesc îndeplin. Păharele deasemenea.

Știri economice.

Comitetul central al „Reuniunii agricole române“ de aici a ținut la 25 Decembrie 1893 o ședință, cea din urmă în anul amintit. Dintre hotărîrile aduse amintim pe scurt următoarele.

S'a luat spre știință raportul dlui S. P. Barcianu, conducătorul școlii agricole din Rîșinari, despre ținerea la 23 Martie 1893 a cursului de altoit, la care, pe lîngă imputernicitul comitetului domnul D. Comsa, au luat parte 16 persoane. În raportul amintit se arată totodată, că din cei 2500 pădureți ai Reuniunii s'au altoit 70 meri pătuli, care se vor împărți mai târziu între membri. — Comitetul a hotărît să înainteze institutului „Albina“ o rugare pentru un ajutor de 200 fl. în scopul cumpărării unei mașini de sîmănat pe seama membrilor. — Se provoacă acei, care au primit găini de prăsilă prin comitet ca să raporteze. — Se încuviințează dlui S. P. Barcianu suma de 200 fl. ca spese de drum și c. l. pentru cumpărarea vitelor Pinzgau, despre care s'a vorbit în „Economul“ mai pe larg. — Se hotărăște ca adunarea generală a Reuniunii pentru an. 1893 să se țină în Sibiu. — Președinții to-vărășiiilor agricole din Sîliște, Șebesul-săsesc, Lancrăm și Gura-Rîului vor fi recercați să înainteze datele de întrodus în raportul general pe 1893. — Comuna Racovița să fie recercată a solvi la cassa Reuniunii rata de 100 fl. din împrumutul seu de 200 fl. — Se

hotărăște ținerea unei expoziții de vite în Sîliște cum și ținerea de întruniri agricole în comunele Mohu, Tălmăcel, Cornățel și Orlat la timpul ce se va statori mai târziu. — De asemenea se hotărăște ținerea unui nou curs de altoit în Sibiu cum și împărțirea de altoit între membrii din comuna Sadu. — Precum altădăți așa și în anul de față, membrii Reuniunii vor fi împărțiiți cu semințe de trifoiu, luțernă și napi de nutreț.

Sania împărătesei rusești Elisabeta. În uriașul castel împărătesc Kremlin din Moscva se păstrează între numeroase alte minunății și o sanie, în care călătorise din Petropole la Moscva împărăteasa Elisabeta, fiica lui Petru cel Mare, după urcarea ei pe tron la anul 1741. Această sanie cuprinde pat și masă și are mărimea unui vagon dela drumul de fer. În această sanie — nămilă, care era trasă de 40 cai minunați, împărăteasa făcuse călătoria dintre orașele amintite în timp de 3 săptămîni. Trenul repede de astăzi face aceeași cale în timp de abia 16 oare.

Răspuns nimerit. Cu prilejul examenului la o școală agricolă (economică) s'a pus întrebarea, care ar fi timpul cel mai nimerit de a sîmăna orzul. Examinatul, un băețandru șiret, a răspuns în pripă: „Trei zile înainte unei ploii calde, dle director“.

Bogații englezești. Pentru de a arăta, cum se grămădesc bogățiile în unele familii englezești, ziarul „Statist“ împărțese o listă, cuprinzînd moștenirile de câte 1,200.000 fiorini (= 100.000 funți sterling), făcute în anul 1892. Asemenea moșteniri au fost atunci în număr de 156. Acești bogățani au lăsat în urma lor vre-o 480.000.000 fl. așa că de fiecare se vine 3,000.000 fl. în avere nemișcătoare.

Prevestirea timpului viitor. Prin numeroase cercări s'a adeverit, că lipitoarea prorocește timpul viitor cu o siguranță de necrezut. Ea ar trebui ținută într'un păhar sau în cutare vas de sticlă străvezie (albă), umplut cu apă până mai de-asupra și cuprinzînd la fund o porție mică năsip (prund) mîerunt de rîu. Gura vasului se leagă cu un petec de postav; apa exaburită se înlocuește cînd și cînd.

Pe timp frumos, fie cald sau frig, lipitoarea stă incolăcită pe fundul vasului sau înoată prin apă, făcînd mișcări regulate și deopotrivă. În ajunul unei ploii, cum și pe cînd ninge, ea se țirte înspre marginea vasului, unde rămîne până ce timpul s'a îndreptat. În preajma vijeliilor, lipitoarea începe a se neliniști, părăsește fundul vasului, se avîntă grabnic prin apă, în cercuri neregulate, și se sbate sau rămîne atîrnată de-asupra apei.

Pentru neguțătorii de sîmînțe. În scopul de a sprijini strîngerea și folosirea sîmînțelor de pădure din țeara noastră, ministrul ung. de agricultură a însărcinat inspectoratele de păduri să examineze an de an, care pădure cîta sîmînță a produs și, după întrebunțarea pe seama proprie, cîta ar prisosi în scopul vînzării.

Cel dintăiu conspect (arătare) a fost trimis camerelor de comerț și de meserii cu însărcinarea să atragă asupra-i luarea aminte.

a neguțătorilor de semițe adăogând, că în viitor se vor cumpăra semițe pădurărești pe seama pădurilor statului numai dela aceia, care și-le-au agonisit dela producători din patrie. Camerile amintite sânt gata a da lămuriri mai deaproape carora se ocupă cu negoțul de semițe.

Buți de petrolu din fag. În Ga-liția, lângă granița Ungariei, s'a înființat o fabrică uriașă, care a început să plasmuească buți de petrolu din fag. Se zice, că aceste buți ar fi tot așa bune, însă mult mai ieftine ca cele de stejar.

Tren nou între Ungaria și România. Ministrul ung. de comerț Lukács, așa spun ziarile, are de gând să înlesnească, cu începere din Mai anul viitor, călătoriile pe căile ferate prin sporirea trenurilor. Între altele se va introduce între Ungaria și România și anume peste Predeal și Arad un tren-expres, prin care călătoria între Budapesta și București se va scurta cu 2 oare întregi. Acest tren va fi alcătuit numai din vagoane de cl. I., cât mai elegante.

Porc ciudat. După-cum împărtășește un ziar german, în orașelul Görlitz (Germania) s'a întâmplat un lucru de necrezut.

Măsarul Neumann cumpărase 2 porci. În ziua următoare s'a trezit, că amândoi porcii erau bolnavi și rămăseră astfel. După câteva săptămâni s'a văzut, că pelea (șoricul, șoricul) unui porc se despoaie și deunăzi porcul a „eșit din pele“ a avea. Întreagă pelea adevărată s'a desfăcut cu urechi cu tot. Porcul zace astăzi în pele goală și o nouă pele începe a se plămădi.

Sirmă ieftină de telegraf. În scopul de a îngrădi pășuni, vii, plantațiuni de hămeiu (himeiu), școale de altoi cum și la croirea de garduri vii și multe alte lucrări economice se recomandă sirmă (drotul) de telegraf, atât de trainic și efin.

Ministrul ung. de comerț pune an de an în vânzare pentru economi și anume sirmă: nr. 1: 5 milimetri (=1/2 centim.) groasă și nr. 2: 4 1/2 mm. cu 9 fl. 100 chilog. și nr. 3: 3 mm. groasă cu 10 fl. 100 chilog. — Pentru o întindere de 1000 metri (=chilom.) trebuie din nr. 1 166 chilog., din nr. 2 125 și din nr. 3 55 chilog., așa că sirmă cea mai groasă se vine de 1 chilom. cu 14 fl. 85 cr., cea mijlocie cu 11 fl. 25 cr., și cea subțire cu 5 fl. 50 cr.

Rugările au să fie înaintate până la cel mult 31 Ianuarie 1894 căl. nou ministerului reg. ung. de comerț. Acestea rugări trebuie înzestrate cu timbru de 50 cr. și însoțite de o adeverință din partea cutărei reuniuni agricole, că sirmă de cumpărat se va folosi a avea pentru scopuri agricole. „Reuniunea agricolă română din comitatul Sibiului“ întrevine bucuroși pe seama economilor din comitatul amintit.

Carne din Australia în Viena. La 11 l. c. a sosit în Viena un vagon, cuprinzând 5000 chilog. carne de vită din Australia atât de îndepărtată. Carnea s'a adeverit a fi foarte bună și mai efină ca de obicei.

Cununa de mireasă la deosebitele popoare. În Germania cununa de mireasă se gătește mai ales din crengi de mirtă, în Franța și Anglia din flori de portocal, în Italia și Svițera franceză din trandafiri albi,

în Spania din trandafiri roșii și garoafe, pe insulele (ostroavele) grecești din foile viței de viie, în Bohemia și Carniolia din rosmarin, în multe ținuturi din flori măestrite, înzestrate pe alocurea cu numeroase panglici. Coroane de mireasă se gătesc în Svedia, Norvegia și la Sârbi adese din argint, în Bavaria și Silesia din sirmă (drot) aurită, mărgelile de sticlă și alte mărunțisuri. De altcum cununa de mireasă este un obicei datorit vechilor păgâni.

O moștenire de 125 milioane. Advocatul Alexis C. Young, din New-York, în America, a fost însărcinat ca să caute pe moștenitorii unui anume Filip Reiners, supus german, născut la Laufen și emigrat în 1832. Această moștenire este foarte mică. . . . ea este cam de 125 milioane de franci (= cam 62 m. fl.) De sigur, că nici nu vor trece două săptămâni și se vor scula moștenitorii cu sutele, întrecându-se care mai de care a scoate la iveală documentele cerute. Și ceea ce e mai sigur este, că toți Reinersii din Germania se vor declara îndreptățiți la moștenire și că guvernul american, întotdeauna practic, neștiind, cum să ese din încurcătură în descoperirea adevăratului moștenitor, va face ca uriașa moștenire să rămână în visteria guvernului american.

Un câne mântuitor. Bogatul arăndaș francez cu numele Barbarin vânduse niște marfă și un pungaș îl urmări. Pe la jumătatea drumului, pungașul dădu năvală asupra arăndașului, lovindu-l de trei-ori cu cuțitul. Loviturile erau ușoare și de aceea ucigașul nu se opri! Aci voi să sfârșească. Barbarin avea un câne, de care era nedespărțit. Credinciosul animal, simțind primejdia în care se afla stăpânul său, se repezi asupra ucigașului și-i înfipse dinții în gât. Ucigașul muri, ear' Barbarin scăpa cu vieață. Cât, prețuește un câne voinic și credincios!

Întrebuintărea potcoavelor vechi. În anul 1887 un neguțător din Germania a strâns nu mai puțin de 85.000 măji de potcoave vechi pentru de a le trimite pe corabie în China. S'a adeverit anume, că în urma nenumăratelor lovituri ce îndură pe drumurile adese petroase cum și prin înțurirea căldurii proprii copitelor, potcoavele dobândesc o vinjosie neobicinuită și se oțlesc de minune. Astfel se explică întrebuintărea potcoavelor vechi la plămuirea de săbii, cuțite ș. c. l. Săbiile de Toledo (în Spania), atât de vestite, sânt făcute și ele din potcoave vechi.

Populația Rusiei. Zilele acestea s'a publicat număratoarea, care s'a făcut în Rusia în anul 1891. S'au numărat în tot imperiul rusesc 119,032.750 de suflete, împărțite în chipul următor: În Rusia europeană 89 de milioane. În Polonia rusească 8,900.000. În Caucas 8 milioane. În Siberia 4,750.000. În Asia 6,106.000. În Finlanda 2,380.000. În cei din urmă 3 ani, populația Rusiei s'a mai sporit cu vre-o 5 milioane de suflete, astfel că azi se poate socoti populația totală a împărăției rusești la 124 de milioane.

Vânător norocos. La 15 Noemvrie v. 1893, așa spune un ziar din Bosnia, cutare vânător a culcat la pământ dintr'o pușcătură o ursoaică cu puiu cu tot. Ursoaica, care sfârțicase peste 100 de oi, a cântărit 216, ear' puiu 70 de chilograme.

Jucăria cea mai scumpă, ce a avut-o vre-odată un copil, a fost de bună seamă soldații de argint, pe care Ludovic al XIV-lea, rege al Francezilor, i-a primit ca băiat, jucându-se cu ei, să învețe totodată speculațiile cătănești. Era această oștire de argint din nu mai puțin ca 20 escadroane de călăreți și zece despărțiminte de infanterie. Acestea au fost întâiele trupe, pe care mare comandantul de mai târziu, le-a comandat în tinerețele sale. După hârtile rămase încă din acelea vremuri, se află, că cel-ce a cioplit acei ostași de jucării, a primit o plată de 25.000 livre pentru munca sa, o sumă foarte mare pentru acele vremuri. Mai târziu acești soldați au fost topiți și s'a făcut din ei bani, spre a se coperi o parte a cheltuelii ce țeara o avea cu adevărații ei soldați.

Cârcimăitul la țiguri. Ministrul de finanțe ung. a hotărât, ca acei cârcimari, care au un local de birt statornic, pot dobândi încuviințarea (licența) de a vinde beuturi și în piațe cu prilejul țigurilor, dar' numai când aceasta o cere trebuința obștească. Pentru țiguri de săptămână se poate însă dobândi licență numai dacă localul de cârcimă e departe de țirg.

Copil cu cap de pasăre. În 1882 s'a găsit în comuna Batonia din comitatul Cianadului, Ungaria, un copil, al cărui cap s'ămăna foarte mult cu capul unei pasări. Un întreprinzător îl poartă din oraș în oraș pentru a-l arăta la lume.

Avis!

În legătură cu hotărârea din 25 Decemvrie n. a. tr., comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“, va împărți între membrii reuniunii și în primăvara anului 1894 semințe de trifoiu, lufernă și de napi de nutreț, precum și surcei nobili (de meri și peri) gratuit.

Cei ce doresc să fie împărțâși să se adreseze spre acest scop comitetului până la 15 Martie n. a. c.

Totodată rugăm și de astă-dată pe membrii reuniunii, care au fost împărțâși cu semințe în anii de mai înainte, să binevoască a ne face cunoscut cât de amănunțit despre rezultatul recoltei.

Sibiu, 4/16 Ianuarie 1894.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului“:

Ioan de Preda m. p.
vice președinte.

Victor Tordășianu m. p.
secretar.

Din traista cu povețele.

Întrebarea 65. Vă rog să-mi răspundeți în „Foaia Poporului“ la întrebările: De câte ori în anul 1893 s'au tras la sorți losurile „Basilicei“ și ce serie a eșit la nr. 39 și 67?

P. Magier, preot.

Răspuns. Losurile „Basilicei“ s'au tras și se trag la sorți în 2 rînduri, la 1 Martie și 1 Septemvrie n. Întrebarea a doua trebuia pusă întors, lucru de căpetenie fiind seria, ear' nu numerii. Nr. 67, care anul trecut a fost tras de amândouă orile, face parte din seriile trase 3040 și 5352. Nu cumva ai câștigat?

Posta Redacției. Dnii I. Avisalou Florea în *Făses-Barbura*. Călimdarul revistei „Lumea Ilustrată” dorit de Dumneata, nu-1 mai poți căpăta nicăiri. A trecut tot cât s'a tipărit. Țeranului Ioan Ciorbea în *Certeje*. Poesiile populare le vom publica mai târziu, dar' știrile trimise, prea sânt numai pentru satul D.-Voastre, ori nici pentru el întreg, și nu privesc a lume mare ce cetește „Foaia Poporului”. Scrie-ne când slujbașii Unguri v' fac vre-o nedreptățire ori pagubă și atunci publicăm. — Domnului E. P. în C. Una, cea mică, da, cu unele schimbări, dar' a doua nu se poate. Încearcă încă; poate mai târziu va merge mai cu isbândă. Dnii „Membru al com. parochial” în *Cunța*. S'a fost cules; a urmat sistarea; s'a împrăștiat de nou și manuscrisul s'a pierdut. Trimite de nou, dar', te rugăm, pe scurt și popular. Dnii I. Iridon în *Apoldul-mare* și *At. Lupan în Baia-spric*. Poate mai târziu.

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 24 Ianuarie: Armeni, Nadeșa, Gherla, Pa-polt, Cetatea-de-Baltă.
Marți, 25 Ianuarie: Măghieruş
Joi, 27 Ianuarie: Brad, Cehul-Silvaniei.
Vineri, 28 Ianuarie: Cosveni, Gorosleul-mare, Satu-lung, Ilonda-mare.
Sâmbătă, 29 Ianuarie: Turda.
Duminecă, 30 Ianuarie: Covasna, Băița, Brad (lungă Sibiu).

Prețul mărfurilor.

Plaja din Sibiu. Dela 30 Ianuarie n. Grâu fru-mos 76 până 80 chilo fl. 5.40 până 6.—, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.50 până 5.10, s'ecară 70 până 74 chilo fl. 3.40 până 3.80, orz 62 până 66 chilo fl. 3.40 până 3.80, ov'ës 42 până 48 chilo fl. 2.30 până 2.80 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 3.40 până 3.80, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 3.30 până 3.70, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.40 până 1.60 s'emență de cânepă 49 până 50 chilo fl. 4.80 până 5.—, maz're 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.50, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până 9.— fasole 76 până 80 chilo fl. 3.— până 4.—, grâu de p'sat 100 chilo fl. 15.— până 15.20, făină nr. — fl. 14.60 făină nr. — fl. 13.20, făină nr. — fl. 10.20 slănină 100 chilo fl. 56.— până 58.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, s'eu brut 100 chilo fl. 30.— până 22.—, s'eu de lumini fl. 33.— până fl. 34.—, lumini tur-nate de s'eu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, f'eu 100 chilo fl. 1.60 până 2.—, cânepă fl. 35.— până 37.—, lemne de foc uscate m. cub fl. 3.25 până 3.50, spirt p. 100 L. % 54— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 44 până 48 cr., carnea de porc 46 până 50 cr. carnea de berbece — până — cr., ou'ë 10 cu 25 până 30 cr.

Plaja din Făgăraș. În 27 Ian. n. Grâu hectolitru fl. 5.40 până 6.50; grâu mestecat fl. 4.90 până 5.20 s'ecară fl. 3.20 până fl. 3.40; orz fl. 2.90 până fl. 3.10; ov'ës fl. 2.40 până fl. 2.70; cucuruz fl. 3.— până fl. 3.80; maz're fl. 8.— până fl. 9.— fasole fl. 3.50 până fl. 4.50; linte fl. 8.— până fl. 9.—; s'emență de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— s'emență de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.— până 1.40; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; s'eu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de s'eu urnate fl. 41.— până fl. 42, unsoare de porc 100 chl. fl. 60.— până fl. 62.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 24.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; f'eu fl. 2.— până fl. 2.50 carne de vită chilo 46 cr.; carnea de vițel 38 până 40 cr.; carnea de porc — până 40.—; carnea de oaie — până 28 —; ou'ë 4 cu 10 cr

Plaja din Brașov. În 20 Ian. n. Grâu frumos hectil. fl. 6.20, de mijloc fl. 5.60, mai slab fl. 5.—, grâu mestecat fl. 4.—, s'ecară frumoasă fl. 3.50, de mijloc 3.30 fl., mai slab —.—, orz frumos fl. 4.30, de mijloc 4.—, ov'ës frumos fl. 2.50, de mijloc —.—, cucuruz fl. —.—, mălaiu fl. 3.40, maz're fl. 5.40, linte fl. 12.—, fa-sole fl. 3.50, s'emență de in fl. 10.—, s'em. de cânepă fl. 4.—, cartofi fl. —.90, carne de vită p. chilo 46—54 cr. carne de porc 48 cr., ou'ë 7 cu 20 cr.

Plaja din Blaj. Dela 11 Ian. n. Grâu, hect fl. 4.— până 4.50, grâu mestecat fl. 3.50 până 4.— s'ecară fl. 3.50 până —.— ov'ës fl. 2.25 până 2.50 cucuruz fl. 2.— până 2.75, alac fl. 2.— până —.— cartofi fl. 1.50 până 2.50, s'emență de cânepă fl. 3.— până —.— fasole fl. —.— până —.—, carne de vită chilo 481 până — cr., carne de vițel — până — cr., carnea de porc 48 până — cr., carne de berbec 26 până — cr., 10 ou'ë cu 18 până 20 cr.

Plaja din Mediaș. 24 Ianuarie n. Grâu frumos hectolitru fl. 5.— până fl. 5.25, grâu mestecat fl. 3.70 până fl. 4.—, s'ecară fl. 3.40 până fl. 3.50, cucuruz fl. 3.— până fl. 3.25, ov'ës fl. 2.30 până fl. 2.50 orz fl. —.— până —.—, s'emență de cânepă fl. —.— până fl. —.— s'emență de in fl. —.— până fl. —.—, fasole fl. 3.25 până fl. 3.50, maz're fl. 4.— până fl. 4.50, linte fl. —.— până fl. —.—, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.— mălaiu fl. —.— până fl. —.—, s'eu brut 100 chilo fl. 22.— până fl. 24.—, lumini turnate de s'eu fl. 36.— până fl. 40, unsoare de porc fl. 55 până 60, slănină fl. 3.— până fl. 5.—, cânepa fl. 31.— până fl. 33 — f'eu fl. 2.— până fl. 2.20, săpun 100 buc. fl. 20 până fl. 30.—, spirt pro hectolitru fl. 53.— până fl. 57.—, carne de vită chilo 40 până — cr., carne de vițel 40 cr. până 48 cr., carne de porc cr. 40 până 44 carnea de oaie — până — cr., ou'ë 7 cu 20 cr.

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 31 Ian. v.: s'au notat: ungurești b'etrâni grei 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., ungurești grei tineri 50.— cr. până 56.1/2 cr., de mijloc 45.— cr. până 50.— cr., ușori 48.— cr. până 49.— cr., marfă țerănească grea 47.— cr. până 48.— cr., de mijloc 44.— cr. până 44.1/2 cr., ușoară 43.— cr. până 48.— cr., românești, grei —.— cr. până —.— cr., transito grei —.— cr. până —.— cr., transito de mijloc —.— cr. până —.— cr., transito ușori —.— cr. până —.— cr., transito s'er-bești grei 47.— cr. până 48.— cr., transito de mijloc 47.— cr. până 48.— cr., transito ușori 45.— cr. până 46.— cr.

Trei înv'etăcei
 se primesc în franzelăria lui
Stefan Moga
 Sibiu, [206] 2—3
 strada Bahngasse.

BETIA

se vindecă prin **Antibetin**, întrebuițat cu rezultat strălucit în o mulțime de casuri. *Nenum'erate mulțumite primite dela cei vindecați se trimit franco la cerere.* Fiind fără ori-ce gust, se poate da pătimașului de beție și fără știrea lui. 1 dosă costă **2 fl. 20 cr.**, 1 dosă dublă pentru morbul învechit, **4 fl. 40 cr.** trimițen-du-se suma din urma și se trimite franco în toate țerile. Se cap'etă la farmacia „La Vultur”, Lugoș, nr. 308, Bănat. [2229] 14—20

Cursul pieții din Sibiu.

Din 1 Februarie st. n. 1894.

Hărtie-monetă română	Cump. 9.10	V'enz. 9.78
Lire turcești	11.05	11.15
Imperiali	10.05	10.10
Ruble rusești	1.30	1.32

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Dela 30 Ianuarie n. 1894.

S'emințe	Calitatea per Hect.	Prețul socotit d. 100 chlg.	
		dela	până
Grâu vechiu	75	—	—
Grâu dela Tisa	75	—	—
Grâu de Pesta	75	—	—
Grâu de Alba-regală	75	—	—
Grâu de Bácska	75	—	—
Grâu unguresc de nord	75	—	—
S'ecară	70—72	5.60	5.80
Orz de nutreț	60—62	6.10	6.50
Orz de vinar	62—64	6.65	7.50
Orz de bere	64—66	7.90	9.25
Ov'ës	39—41	—	—
Cucuruz bănățenesc	75	6.7	7.40
Cucuruz de alt soi	73	4.40	4.50
Meiu (mălaiu)	—	—	—
Hirișcă	—	4.20	4.60
Luțernă ungurească	—	58.—	65.—
Luțernă franceză	—	—	—
Luțernă roșie	—	65.—	72.—
Oleu de rapiță (rafinat)	—	36.—	36.50
Oleu de in	—	—	—
Unsoare de porc de Pesta	—	53.—	53.50
Unsoare de porc dela țeară	—	—	—
Slănină s'ventată	—	—	—
Slănină afumată	—	50.—	51.—
S'eu	—	38.—	39.—
Prune	—	—	—
Miere brută	—	—	—
Miere galbină străcurată	—	—	—
Ceară de Rosenau	—	15.25	15.50
Spirt brut	—	15.20	16.25
Drojdiuțe de spirt	—	18.19	19.50

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 30 Ianuarie n. 1894.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împ'ărătești	5.90	5.92
Napoleonul	9.94	9.97
100 mărci germane imp.	61.30	61.32
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	117.60	117.90
Renta de hărtie ung. de 5%	—	—
Împrumutul căilor ferate ung.	122.50	126.90
Bonuri (obligații) rurale ung.	95.—	95.—
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	98.—	—
Obligațiile pt. despăgubirea regaliilor	100.27	—
Împrumut cu premiu ung.	148.50	142.—
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	141.50	141.75
Losurile aust. dia 1860	160.—	161.—
Scrisuri fonciare ale „Albinei”	101.—	—

Bursa din București.

Din 30 Ianuarie n. 1894.

Obiectul	%	cump. lei
Renta română din 1875	5%	158.—
Renta română amortisabilă	5	06.1/2
Renta română amortisabilă	5	—
Renta rom. (Rurale convertite)	6	—
Oblig. C. F. Române	6	102.—
Oblig. C. F. Române	4	—
Creditul fonciar rural	7	104.50
Creditul fonciar rural	5	90.3/4
Oblig. cassei pensiunilor fr. 3000	10 fr.	—
	V. N.	
Banca Națională (ult. dividendă 84.45)	500	16.30
20 franci aur	—	20.01
Banca Națională a României	—	—

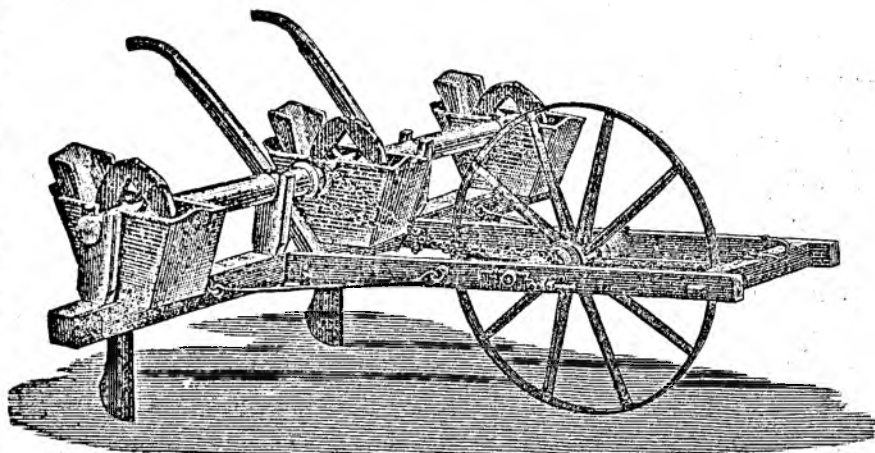
Călimdarul săptămânii.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele
	Dum. 32 d. Rs. a lui Zaheiu, gl. 3. sf. 3.	r'ës.	ap.
Dum.	23 S. Muc. Clement	4 Veronica	7.46 4.54
Luni	24 Cuv. Zenia	5 Agata	7.34 4.56
Marți	25 † P. Grigorie Teol.	6 Dorotea	7.32 4.58
Merc.	26 Cuv. Xenofont	7 Pomuald	7.30 5.0
Joi	27 † P. Ioan gură de aur	8 Ioan Mil.	7.29 5.2
Vineri	28 C. P. Efrem Sirui	9 Apolonia	7.27 5.4
Sâmb.	29 Ad. Măr. Ignatie	10 Scolastica	7.25 5.5

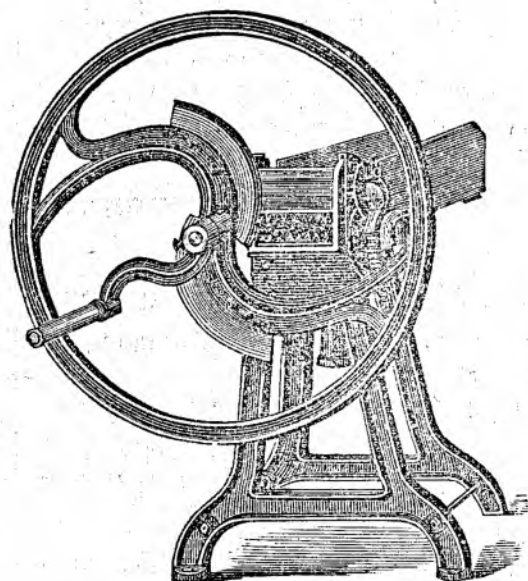
Andreiu Rieger,

I-a Fabrică de mașini agricole din Transilvania
IN SIBIIU.

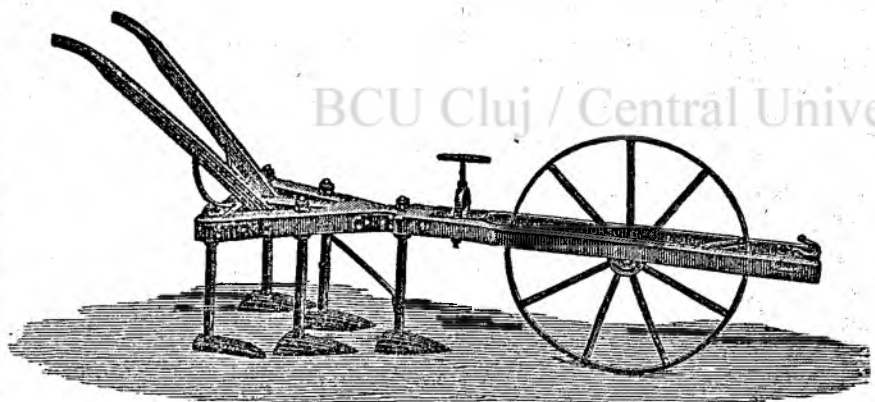
[193] 1-1

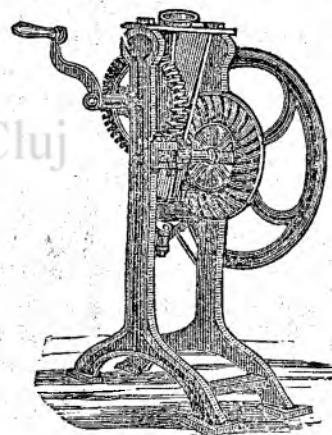
Mașini de sămănat cucuruzul.

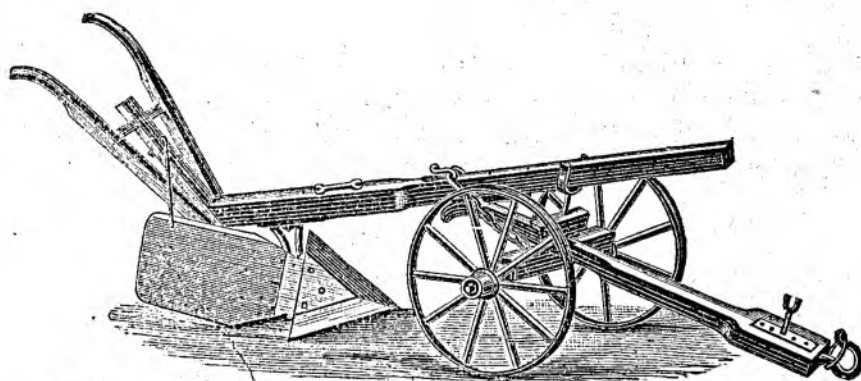
Mașină pentru tăierea nutrețului.

Pluguri de săpat și adunat
cu 3 și 5 brazde.

Mașină
pentru desfacerea cucuruzului.

Pluguri cu schimbător patentate
(Sistem Rieger),

recomandă pentru sezonul de primăvară mașinele și uneltele sale agricole premiate la mai multe expozițiuni, lucrate solid, cu prețuri moderate și cu condițiuni de plată foarte favorabile.

👉 Cataloguri la cerere gratis și franco. 👈